

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești
ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București
IOSEF G. COHEN Avocat
GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat
RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Profesor Universitar, Avocat
ALFRED JUVARA Dr. Ștefan Laday
Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj
D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București
I. GR. PERIETEANU Avocat
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat
GR. TRANCU-IAȘI Ministru al Muncii Avocat
P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat
AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris : **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenți pentru Polonia : **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-ci, Case com., Autorit. 1400lei
„ Avocați . . . . . 1000 „
„ Magistrați . . . . . 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

În lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

— O persoană juridică de drept privat constituită pe teritoriul unui Stat, poate figura ca reclamantă în justiție pe teritoriul altui Stat? de Paul I. Dumitrescu, Referent la Consiliul legislativ;

— Dolul în convențiuni. Raportul între fapta constituită de dol și consimțământ, de Nicolae G. Vrăbiescu;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. II: (Termenul de depunerea motivei de recurs în Casație, contra unei sentințe pronunțate în materie penală de instanțele din Ardeal, este cel prevăzut de procedura maghiară);

— Casație s. III: *G. Lehrer cu firma Rosentzveig* (Competința oficiului plăților externe).

— Curtea de apel Buc. III: *Ministerul Domeniilor cu C. D. Vasilescu-Popa* (Executare fictivă. Neaplicarea art. 403 Pr. civ. Turburare de drept. Dacă terțului are drept a face contestație? Vecinătăți cari înglobează imobile aparținând contestatorului. Admisibilitatea contestației);

— Trib. Constanța s. I: *Zugratină Marcu și alții cu Trandafira Dobias* (Dacă o parte care n'a figurat la prima instanță poate interveni în apel?);

— Trib. Covurlui I: *Herman Blum cu Soc. an. Nord-Orient* (Despre trata domiciliată. Plata în streinătate. Acțiune);

— Cabinetul de Instrucție Trib. Ialomița: *Z. B. cu N. B. P.* (Calomnia. Acțiune directă. Dacă Trib. se poate desinvesti temporar și să trimită afacerea a se instrui de judecătorul de instrucție?), cu o Notă de E. C. Decusară;

— Judecătoria Ocol rural Tătărești (În Basarabia judecătorii n'au competența, ci numai Trib., de a proceda la constatarea etății unei persoane care să înlocuiască actul de naștere).

O persoană juridică de drept privat constituită pe teritoriul unui Stat, poate figura ca reclamantă în justiție pe teritoriul altui Stat?

Chestiunea aceasta constituie una din problemele cele mai delicate și controversate din știința dreptului; acest fapt se datorește următoarelor cauze:

1) Noțiunea de persoană juridică nu e complet lămurită de doctrină, din care cauză și legislațiile

în vigoare în diverse state plutesc în domeniul impreciziei și deci al imperfecțiunii.

2) Chestiunea face parte din dreptul internațional privat, unde există foarte puține dispozițiuni legale care să o cărmuiască și a cărei rezolvare depinde deci de foarte multe ori de măiestria jonglării cu normele generale de drept.

Fiind la mijloc și noțiunea de suveranitate, chestiunea a căpătat și o latură politică, urmând aceeași cale evolutivă a întregului drept internațional privat, care cată a fi smuls de doctrina cea mai recentă — în frunte cu Pillet — din domeniul dreptului privat și trecut în domeniul dreptului public.

Analizând aceste două cauze, vom constata că fiecare din ele constituie motive puternice ce au controversat această materie și au încercat pe cei mai de seamă reprezentanți ai științei dreptului.

Fără a avea pretențiunea de a formula pentru știință calea care trebuie urmată, vom încerca ca la lumina noțiunilor asupra personalității juridice, și a legăturii dintre drept și acțiune, să precizăm o chestiune care nu este atât de întunecată cum vor să ne-o arate cercetătorii dreptului.

Trei sisteme au fost propuse pentru explicarea personalității juridice: sistemul ficțiunii, sistemul proprietății colective și acel al realității.

Sistemul ficțiunii, consideră o persoană juridică ca o ficțiune, a cărei existență se datorește creațiunii legii; fără favoare această persoană n'ar exista. După acest sistem, personalitatea acordată într'un stat, nu poate fi recunoscută decât pe teritoriul asupra căruia se exercită suveranitatea, care prin lege a creat această persoană. Pentru ca persoana juridică să poată face un comert juridic peste granițele țării, să poată acționa și să se fie acționată în judecată, trebuie să fie recunoscută de suveranitatea respectivă.

Acest sistem trebuie înlăturat: întâiu, pentru că ignorează realitatea; al doilea, prin consecințele cari decurg din el.

Sistemul proprietății colective, prin persoană juridică nu înțelege existența unei persoane dis-

tincte de personalitatea individuală a asociațiilor, ci numai existența unor bunuri colective sustrase regimului proprietății individuale.

Acest sistem conduce la negarea însăși a personalității juridice. Se înțelege deci că personalitatea nerecunoscută în țară nu poate fi recunoscută peste granițele țării și deci nu se poate pune întrebarea la care vrem să răspundem prin studiul de față.

Al treilea sistem, acel al realității este cel adevărat și cel care rezolvă chestiunea. El pornește de la constatarea că o persoană juridică are o existență concretă, distinctă de aceea a membrilor cari o compun, existență care corespunde realităților fenomenelor sociale.

Legea nu vine să creeze ceace există în realitate, ci doar să recunoască ceace există. După acest sistem persoana juridică are o voință proprie care nu i-a fost acordată de legiuitor, ci e voința personalității sale, dincolo de granițele țării. Ea poate face orice comerț juridic care constituie obiectul întreprinderii sale, poate figura ca reclamantă și ca pârâtă în justiție în orice țară. Nu se face nici o distincțiune între persoanele juridice de drept privat având un scop lucrativ, de cele constituite fără intențiune de câștig.

Trebue remarcat însă, că numai persoanele juridice de drept privat își păstrează naționalitatea, starea și capacitatea lor, în orice țară ar contracta, ar sta în judecată. Când e vorba însă de persoane juridice de drept public, lucrurile se schimbă; acestea nu pot trece granițele țării la a cărei suveranitate sunt supuse.

Acestea sunt consecințele cele mai înaintate, cari decurg din recunoașterea de către lege a realităților fenomenelor sociale.

Singura deci dintre cele trei teorii expuse, ce clarifică această frumoașă cucerire a științei dreptului, care este noțiune de personalitate juridică, este teoria realității.

Din faptul că o persoană juridică nu este o creațiune a legii, ci a realității vieții sociale, care topește personalitățile individuale ale asociațiilor pentru a da naștere unei persoane deosebite, decurg consecințe arătate.

Iată deci prin clarificarea noțiunii de persoană juridică, rezolvată chestiunea ce ne-am propus a studia.

Pentru ca o persoană juridică să facă acte juridice în altă țară, să figureze ca reclamantă și ca pârâtă acolo în justiție, nu are nevoie de autorizația organelor acelei țări.

Fără a face deci deosebire, între persoanele juridice de drept privat înființate cu scop lucrativ și cele fără scop lucrativ, credem că atât unele cât și celelalte, pot figura ca reclamante și pârâte în instanță pe teritoriul altui stat.

Am arătat la începutul studiului nostru, că a doua cauză căreia se datorește lipsa unei soluțiuni precise în chestiunea ce ne-am propus a rezolvă, este aceea a puținelor dispozițiuni legale precise care să cârmuiască această materie.

În Franța, în ceace privește persoanele juridice de drept privat înființate în scop lucrativ, se face deosebire între societățile de capitaluri și cele de persoane. Când este vorba de societăți de capitaluri, se aplică sistemul ficțiunii și se cere deci autorizare; când este vorba de societăți de

persoane, se aplică sistemul realității și nu este nevoie de autorizare.

O hotărâre recentă a Tribunalului arbitrar mixt franco-german, din 30 Septembrie 1921, (Recueil des decisions des T. A. M. t. I, p. 428) în acest sens arată că „les sociétés anonymes nées d'un contrat entre personnes physique doivent leur existence, comme personnes morales à une fiction legale“. O deciziune mai veche în același sens e aceea a Casafiei Franceze din 1860. (S. 60, 1, 865).

Distincțiunea pe care o face jurisprudența franceză și vom vedea că e consecința legii franceze din 30 Maiu 1857 pe care o vom analiza, e lipsită de rațiune.

Nu există două feluri de societăți, de capitaluri și de persoane; Există numai societăți, fără altă caracteristică. Nu trebuie să ne uităm la legăturile intime cari leagă de multe ori pe asociații unei societăți în nume colectiv sau unei societăți în comandită, pentru a denumi aceste societăți de persoane.

Personalitatea societății fiind distinctă de aceea a asociațiilor, numai aceasta trebuie avută în vedere, iar nu situația trecătoare de asociat. Această personalitate fiind aceeași în toate felurile de societăți, e nelogic a se aplică sistemul ficțiunii pentru societăți impropriu numite de capitaluri și cel al realității pentru societățile impropriu numite de persoane.

Legea franceză din 30 Maiu 1857 dispune în art. 1 că societățile anonime și celelalte asociațiuni comerciale, industriale sau financiare, cari sunt regulate constituite în Belgia sunt de plin drept recunoscute în Franța; ele pot să exercite toate drepturile lor și să stea în justiție în Franța conformându-se legilor în vigoare.

Societățile de capitaluri din alte țări pot de asemenea fi recunoscute în Franța, printr'un decret colectiv. Acest decret a fost acordat, la cea mai mare parte dintre țările Europene, printre care și țării noastre.

Legea din 1857 cum vedem admite sistemul ficțiunii pentru societățile de capitaluri, nu vorbește nimic de societățile de persoane cărora li s'a aplicat deci sistemul realității, după care nu este nevoie de autorizare.

În afară de această lege, diferite tratate internaționale au recunoscut expres societățile străine, (a se vedea Pillet, Manuel de droit international prive, No. 243).

Ca consecință, societățile cari n'au obținut autorizația fie prin vreun decret, fie prin tratat, nu pot face nici un act în Franța, pentru că n'au în fața legilor Franceze personalitate juridică și deci nu vor putea stă în instanță fie ca reclamante fie ca pârâte.

Pentruca francezii însă să nu fie păgubiți în urma afacerilor pe cari le-au făcut cu aceste societăți nerecunoscute, jurisprudența recunoscându-le ca societăți de fapt, permite chemarea lor ca pârâte în fața instanțelor franceze.

Persoanele juridice de drept privat fără scop lucrativ, conservă și în Franța beneficiul personalității; Statul își păstrează însă dreptul de a edicta toate măsurile necesare siguranței generale. De asemenea toate restricțiunile cu privire la capacitate li se vor aplică și acestora, deci și art. 910 codul civil francez care arată că „les dispositions entre vifs cu par testament, au promis des hospices, des

pauvres d'une commune, ou d'établissements d'utilité publique, n'auront leur effet qu'autant qu'elles seront autorisées par un décret du président de la République. (A se vedea Capitant. Introduction a l'étude du droit civil, pag. 238).

În Italia chestiunea e rezolvată în sens afirmativ prin dispozițiunile art. 2 și 3 din codul civil, art. 2, dispune că comunele, provinciile, institutele publice civile și eclesiastice și în general toate corpurile morale legalmente recunoscute, sunt considerate ca persoane și se bucură de drepturile civile acordate de legi. Art. 3 dispune că străinul este admis a se bucură de drepturile civile acordate cetățenilor.

Prin urmare persoanele juridice străine de drept privat ca și un străin au un statut personal, adică o capacitate de drept care se regulează după legile țării căreia aparțin și după cum un străin poate figură ca reclamant în justiție în Italia, tot astfel și persoanele juridice de drept privat străine.

Art. 105-108 din procedura civilă Italiană determină cazurile când un străin poate figură ca pârât în fața instanțelor judecătorești italiene. Sunt cazuri când anumite persoane nu pot figură ca pârâte în fața instanțelor judecătorești italiene — și această regulă e de uz internațional, — așa capii statelor străine, agenții diplomatice, etc.

În Anglia, spune Westlake, citat de Alexandru Degré. (Scrieri juridice vol. I pag. 49), Societățile anonime, corporațiunile și așezămintele bucurându-se de personalitatea juridică pe temeiul unei legiuri sau a unei hotărâri — administrative străine, pot sta în judecată în Anglia și se folosesc acolo de toate drepturile, cu deosebire că nu pot așeză un scaun statornic de afaceri.

În Germania a triumfat sistemul realității, care de altfel e creațiunea școlii germane.

La noi Curtea de Casație printr'o decizie din 9 Noembrie 1895 (vezi dreptul 1895, No. 78) se arată partizan sistemului ficțiunii. „Persoanele morale, neavând o realitate fizică, personalitatea lor nu este decât o ficțiune, de unde urmează necesitatea unei intervențiuni care să creeze acele ființe fictive“.

Mai departe:

„Considerând însă că dreptul unui stat de a creă în interesul său general, aceste persoane fictive, nu-i poate da și pe acela de a impune și în alte state această a sa voință; că interesul general al unui stat și dar puterea sa suverană de a recunoaște și proclamă acest interes nu se poate întinde peste fruntariile teritoriului său; că acest drept al fiecărui stat trebuie să înceteze acolo unde începe a luă naștere dreptul altui stat; că a se recunoaște acestor ființe create de un stat existența lor și în celelalte state, independent de orice intervențiune a acestor state, este de a recunoaște fiecărui stat dreptul a creă ficțiuni universale, ceea ce este neadmisibil“.

Mai departe:

„Considerând că din momentul ce este admis că persoanele morale n'au ființă decât în statul ce le crează și că persoanele morale create de un stat nu există într'un alt stat decât dacă acest stat le recunoaște, urmează evident că în lipsa unei asemenea recunoașteri ele n'au ființă și dar nu pot pretinde în această calitate vreun drept de proprie-

tate sau de creanță, căci pentru a avea asemenea drepturi, trebuie mai întâiu de toate să existe.

„Că dreptul de a sta în judecată nefiind decât sancțiunea și consecința existenței acestor drepturi, urmează învederat că aceste persoane nepuținând aveă acele drepturi, nu pot aveă nici pe acela de a reclamá în judecată“.

Deciziunea Onor. Curții de Casație cu drept cuvânt este criticată de Alexandru Degré (Scrieri juridice, vol. I pag. 49), partizanul teoriei realității. Onor. Curtea a interpretat greșit dispozițiunile art. 2 și 11 din codul civil unde se vorbește de streini, arătând că legiuitorul a înțeles prin acest cuvânt numai persoanele fizice.

Interesul nostru reclamă — spune Degré — să îngăduim persoanelor juridice străine dreptul de a contractă la noi și de a stă în judecată, dinaintea Tribunalului nostru. (op. cit. pag. 53).

Legea persoanelor juridice din 6 Februarie 1924 admite sistemul realității.

Intr'un articol asupra acestei legi, publicat în „Buletin de la société de législation comparée“, d-nii Pherekyde și Pantazi arată acest lucru.

„La personnalité juridique, entité de droit attachée à l'activité corporative ou institutionnelle, quoi qu'en aient din certaines écoles, a cause gagnée et en doctrine et en législation. La fiction, qui servit longtemps à faire de cette entité, un être en dehors des associés, est remplacée par la réalité profonde qui se cachait derrière cette fiction“.

Art. 7 din această lege cere autorizarea guvernului român, numai în cazul când o persoană juridică străină de drept privat fără scop lucrativ, vrea să beneficieze de personalitatea ei juridică și să funcționeze pe teritoriul statului, iar nu și în cazul când figurează ca reclamantă la noi în țară.

Sistemul realității care a triumfat în constituirea și reglementarea persoanelor juridice de drept privat fără scop lucrativ, triumfase de mult, în majoritatea țărilor și la noi, cu privire la persoanele juridice constituite tocmai în vederea unui câștig.

Relațiunile internaționale dintre popoare sunt așa de întinse și așa de puternice; traficul comercial a luat o dezvoltare atât de mare; legăturile intelectuale și morale sunt atât de strânse, încât restricțiunile impuse de legislațiile unor țări cu privire la dreptul de a stă în judecată ca reclamantă în altă țară a persoanelor juridice de drept privat, tind să dispară.

O țară nu are nimic de suferit dacă un străin are încredere în justiția ei. Judecătorii să cerceteze pretențiunile tuturilor părților și să dea dreptatea cui se cuvine. Prin aceasta nu vor dispărea granițele materiale dintre state, nu va slăbi ideea naționalistă, dar un nou suflu de solidaritate universală va cuprinde umanitatea.

PAUL I. DEMETRESCU

Doctor în Drept dela Roma, Referent la Consiliul Legislativ

A apărut NOUA LEGE A CHIRIILOR (1927), textul oficial, cu *Expunerea de motive* a Ministrului de justiție, *rapoartele dela Cameră și Senat* și *Avizul Consiliului legislativ*.

Broșura cuprinde 96 pagini. *Prețul 30 lei*.

Depozit la Librăria Curierul Judiciar, București, str. Artei 5, care servește la cerere, orice cărți de drept, contra cost mandat postal, la care se va adăoga lei 15 pentru porto recomandat,

D O L U L

ÎN

C O N V E N Ț I U N I *)

RAPORTUL ÎNTRE FAPTA CONSTITUTIVA DE DOL ȘI CONSIMȚIMANT

După cum am arătat în paginile precedente acțiunea dolosivă are un caracter preparator, având loc maintea încheerii convențiunii și în scopul de a determina o voință. Nu pot fi calificate dol decât faptele petrecute până la, sau concomitente convențiunii (1).

Celelalte fapte ce tind la neexecutarea sau la executarea incompletă a convențiunii precum și la deturnarea prejudiciabilă a drepturilor terților sau la deturnarea unei legi, fapte, fie de natură pur malicioasă fie, în scopul de a trage un beneficiu nu pot avea această calitate. Deci, pentru ca să existe dolul, trebuie o relațiune imediată între fapta materială ce a determinat consimțământul și consimțământul generator de obligațiune. S'ar putea crede că există dol relativ la executarea convențiunii. În realitate faptele de natură dolosivă ce tind la deturnarea executării convențiunii astfel după cum rezultă din spiritul convențiunii inițiale, acționează tot asupra consimțământului părții contractante. Manevrele dolosive sunt executate în scopul de a determina o voință într'un sens dorit de autorul dolului și ce prin surprindere, să parvie la modificarea felului de execuție a convențiunii. Celelalte fapte întrebuițate pentru a se sustrage dela execuțiunea convențiunii și ce sunt independente de determinarea convențiunii fiind ca atare de natură materială, nu pot fi considerate ca dolosive în sensul articolului 960.

Alături de această condițiune ce consistă în caracterul preparator pe care fapta dolosivă trebuie să o îmbrace și care e de însuși natura dolului, pentru ca anularea convențiunii să fie posibilă manevrele dolosive trebuie să fi fost cauza ce a determinat consimțământul părții. (Causam dans contractui).

În ceea ce privește această din urmă condițiune ea își are origina în dreptul roman.

În fața instanțelor, decăteori e vorba de dol, judecătorul va fi preocupat să știe dacă el a fost determinant sau nu. Astfel s'a judecat că publicarea unor prospecturi mincinoase în condițiunile arătate mai sus de către administratorul sau directorul unei societăți de asigurare mutuală, nu poate fi invocată de către asigurat ca dol ce i-a viciat consimțământul decât dacă dovedește legătura directă între subscrierea făcută și publicarea aceluia prospect (2). Rea-

mintim că dacă promisiunile exagerate în afișe nu sunt întovărășite de nici o manevră caracteristică, atunci nu poate fi vorba de dol căci după cum constată și tribunalele, exagerările deasemenea natură figurează în totdeauna în afișe și prospecturi, așa că, consimțământul părții contractante nu mai poate fi surprins prin dol (3).

Raportul acesta este o chestiune de fapt deci la aprecierea tribunalului (4) ce va avea să judece dacă dolul a fost capabil să determine însuși încheierea convențiunii sau n'a determinat decât condițiunile în cari convențiunea s'a încheiat. În cazul în care dolul a determinat consimțământul e socotit *dol principal*, susceptibil de anularea întregii convențiunii, în cazul când nu a determinat decât condițiunile el este socotit *incident*, convențiunea rămânând în picioare, partea prigonitoare având o acțiune în daune interese. Această deosebire după cum am menționat în primele pagini exista la Roma unde se distingea dolul *causam dans contractui* de *dolus incidens in contractum*.

Atât articolul 1116 francez cât și 960 român sunt privitoare numai la dolul principal. Acțiunea în nulitate rezultă din termenii acestor articole. Pentru dolul incident acțiunea în daune interese își are sursa în dreptul comun și anume în articolele referitoare la culpă. Dealtmîntrelea cum vom indica și posterior, credem că chiar în lipsa articolului 960, în ceea ce privește dolul principal, nulitatea ar isvorî totuși pe baza articolelor 998 și următorii, căci în realitate dolul este o culpă contractuală, iar prejudiciul constă în încheierea convențiunii. Reparațiunea acestui prejudiciu nu se poate face pe altă cale decât prin desființarea convențiunii. În afară de aceasta toate convențiunile trebuie interpretate în raport cu intențiunea comună a părților. Toate convențiunile poartă în sine ideea bunei credințe ce a sfârșit prin a domina întreaga legislațiune romană trecând posterității ca un adevăr juridic admis și necontestat de nimeni (5). Această idee dealtmîntrelea a îmbrăcat forme concrete în articolul 1134 francez (969 și 970 român) ce, după ce proclamă că toate convențiunile născute în condițiuni legale țin loc de lege între părți, spune în al. III „Elles (les conventions) doivent être exécutées de bonne foi”. Aceiași idee apare și în articolul 1175 fr. (român 1011): toute condition doit être accomplie de la manière que les parties ont vraisemblablement voulu ou entendu qu'elle fût”.

Ideea bunei credințe concretizată în articolele sus menționate, fiind în raport cu spiritul ce stăpânește toate legislațiunile civilizate de ordine publică, conform articolului 5 din cod, orice faptă contrară acestei bune credințe și ce a dat naștere convențiunii atrage după sine nulitatea acestei convențiunii. Din a-

*) Vezi Curierul Judiciar No. 5-6-927.

1) Amiens 14 febr. 1876. Cas. 29 Oct. 1876. S. 1877, 1, 49; Cass. civ. 29 janv. 1896. D. P. 96, 1, 556. Bruxelles 2 juin 1869 Pas. 1870, 2, 79; Baudry et Barde t. I nr. 115; Demolombe XXIV nr. 182; Demogue: traité des oblig. en Général t. I p. 572.

2) Trib. Seine 3 Août 1877. D. P. 98. 2. 51.

3) Cass. S. 77, 1, 49; Cas. D. P. 62. 1. 429.

4) Cass. 13 janv. 1885 S. 85, 1, 32; Deq. 9 nov. 1910. D. 1910, 1, 528.

5) Loisel: „toutes actions sont de bonne foi”.

ceastă idee decurg și faptul că o persoană nu poate să se descarce prin convențione de urmările dolului comis. Convențiunea această ar fi nulă ca contrară ordinii publice. Dacă dolul principal este o cauză de nulitate, el nu distruge însă voința, ce continuă să existe. Legislațiunea romană era în acelaș sens. Aceasta se poate deduce dintr'un text referitor la violență: „Deceptus vouluit sed tamen vouluit” (6).

După cele expuse până aci nu vom insista prea mult asupra dolului principal căci astfel după cum e admis de doctrină și jurisprudență nu prezintă câmp de discuție. Cazurile în cari dolul principal a apărut în fața instanțelor judecătorești sunt foarte abundente în special în Franța. Pentru România, din căutarea colecțiilor de Jurisprudență ar rezulta că dolul a făcut într'un chip mai rar obiectul acțiunii în Justiție. Vom cita totuși câteva hotărâri străine și române ce ni s'au părut mai importante și de unde să reese corelațiunea între fapta calificată dol și consimțământ.

Astfel o vânzare de imobil poate fi anulată pentru cauză de dol dacă vânzătorul a atras la el pe cumpărător în vârsta înaintată, determinându-l să iscălească actul de vânzare pregătit mai dinainte, fără ca cumpărătorul să fi știut ce acte semnează (7), sau dacă în scopul de a obține consimțământul, o parte îmbată pe partea cu care contractează și este dovedit că starea de beție a fost cauza determinată a consimțământului (8) sau dacă vânzătorul pentru a determina pe cumpărător, a produs acte false dovedind prin ele că valoarea obiectului ce urmează să fie vândut, este mult mai mare decât prețul cerut (9). Deasemenea tribunalele franceze în urma constatărei existenței unei înțelegeri frauduloase au anulat actul de cumpărare sub semnătura privată al unui cumpărător ce nu încheiase convenția decât în urma asigurărilor vânzătorului ce afirmase că deține imobilul printr'o cumpărare în regulă dela alt vânzător, când în realitate vânzătorul primitiv instrăinase acest imobil printr'un contract autentic și transcris, unei terțe persoane ce-și valorifica drepturile după vânzare. Tribunalul a găsit în acest procedeu un concert fraudulos între vânzătorul primitiv, cumpărătorul cu act autentic și vânzătorul al II-lea, concert ce constituie manevrele dolosive în înțelesul articolului 1116 (10).

După cum am spus articolul 960 civil român (1116 fr.) nu se ocupă de dolul incident. Cu toate acestea el există și-și produce efectele pe baza unei tradițiuni admise atât de doctrină cât și de Jurisprudență și ce-și are explicațiunea juridică în culpă. Câmpul în care acest dol de secundară importanță acționează este cu mult mai restrâns ca importanță,

căci scopul lui nu este de a determina pe cineva să contracteze. Voința de a contracta este născută liberă, manevrele dolosive fiind îndreptate numai în scopul de a obține condițiuni mai avantajoase. De aceea nu se poate vorbi de anularea contractului ci numai de retușarea lui sau de despăgubiri (11). Intocmai ca și pentru dolul principal trebuie să existe o legătură între consimțământul pe care dolul incident l'a modificat și faptele ce constituie acest dol.

După cum rezultă, deosebirea între dolul principal și incident rezidă în acea că, pe când dolul principal determină un consimțământ, dolul incident se limitează să-l modifice, purtând în special asupra părților accesorii ale contractului (12). Astfel o subscripție de acțiune industriale nu poate fi anulată pentru cauză de dol pe motivul că prospecturile conțineau alegațiuni mincinoase, și că de pildă era scris că acțiunile erau rezervate numai pentru Franța și emise de însuși companie, când în realitate aparțineau autorului anunțului, care le oferea publicului, dacă se constata că aceste alegațiuni n'au exercitat o influență decisivă asupra voinței acelora cari au subscris, fără să fi verificat faptele anunțate cu toate că ar fi avut posibilitatea (13).

Deasemenea s'a mai judecat în materie de asigurări că ascunderea din partea societății reasurate a incendiilor întâmplare în primii ani ai reasurării, nu atrage nulitatea reînnoirilor posteroare contractului, dacă operațiunea a produs beneficii suficiente pentru a face să se prezume că cu toată cunoașterea acestor incendii, reînnoirea asigurării s'ar fi produs totuși (14), precum și cazul în care vânzătorul spre a obține un preț mai urcat ar produce contracte de închiriere în cari figurează prețuri mai mari ca cele reale sau dovezi false de natură a mări valoarea obiectului cedat (15).

Pentru aceste spete dacă ascunderile și manevrele dolosive n'a putut da loc la anulare, pentru motivul că s'a constatat că nu erau suficiente să fie considerate ca determinante, în cazul când un prejudiciu ar fi survenit părții ce a fost victima dolului, partea ce a practicat dolul ar fi ținută la repararea prejudiciului.

I. Dolul incident fiind de o gravitate mult mai mică atât sub raportul mobilului ce l'a determinat cât și sub raportul prejudiciului suferit de victimă, cât și chiar, în cele mai multe cazuri sub raportul mijloacelor viclene întrebuițate, e mult mai greu de apre-

11) Toullier VI 91; Demolombe XXIV 175; Bufnoir op. cit. 43° leçon p. 610; Laurent XV 523.

12) Aubry et Rau ed V. paragr. 343 p. 504; Planiol 5 ed. t. II p. 355 nr. 1067. Cu toate acestea, dolul chiar dacă n'a purtat decât asupra condițiilor accesorii poate deveni o clauză de nulitate dacă se dovedește că victima dolului nu ar fi contractat fără aceste manevre; Laurent t. 15, nr. 523. Huc t. 7, nr. 37; Seine 97, D. P. 98, 2, 51.

13) Req. 14 juill. 1862, D. P. 62, 1, 429, Laurent t. 15 nr. 525.

14) Req. 1 Dec. 1869, D. P. 70 I, 200; Seine 3 août 1897, D. P. 98, 2, 51.

15) Cas. 31 janv. 1853, sir. 53, 1, 349.

6) D. 4. 2. quod metus causa L. 21 paragr. 5 initio.

7) Req. 13 dec. 1875 D. P. 76, 1, 176. Laurent T. 15, nr.

524.

8) Rennes D. P. 81, 2, 248.

9) Req. 9 nov. 1910 D. P. 1910, 1, 528.

10) Req. 21 juil. 1885 D. P. 86, 1, 326.

ciat de instanță. Tribunalele române au sesizat această greutate de apreciere: „Deși este anevoe a se face deosebire între dolul incident care dă loc la daune interese și dolul tolerat, care nu dă loc la nici un fel de acțiune, totuși urmează să se ia în considerațiune pentru recunoașterea dolului incident: 1) Că partea contra căreia se cer daune-interese pentru cauză de dol incident să nu se fi menținut cu ocaziunea contractării numai la niște recomandățiuni banale, la niște alegățiuni mai mult sau mai puțin vagi cari să nu fi trecut peste obiceiurile ordinare ale comerțului sau ale relațiilor omenesti, ci din contra să fi avânsat afirmațiuni pozitive cari să denote un caracter excepțional de șiretlic de natură a leza pe față buna credință; 2) ca partea care se plânge să nu fi putut cu oarecare înlesnire să verifice ea însăși exactitatea, fie a afirmațiunilor fie a disimulațiunilor celorlalte părți; 3) că afirmațiunile sau disimulațiunile părții să se raporte la obiectul chiar al contractului și la elementele sale intrinsece” (16).

Dolul incident prin urmare conduce la daune interese sau la micșorarea pretului dacă e vorba de vânzare. Obligațiunea la despăgubire după cum am spus își are sursa în dreptul comun și anume în articolele referitoare la culpă, căci manevrele calificate dol incident dacă nu sunt suficiente să atragă nulitatea contractului, totuși constituie o culpă din partea celui ce le-a practicat. Dealtmîntrelea după o părere admisă de o parte din doctrină sursa dreptului de a fi despăgubit poate fi găsită și în felul cum convenția trebuie fi interpretată și executată. Contractul fiind de bună credință implică obligațiunea pentru cel ce contractează să nu facă nici cu prilejul contractării nici cu prilejul executării convențiunei ceva ce să fie împotriva bunei credințe. Interesele după părerea aceasta, rezidă în aprecierea gravității faptei. Astfel dacă e vorba de culpă delictuală, însuși culpa foarte ușoară e generatoare de obligațiune. Pentru culpele contractuale, având în vedere alegerea ce s'a făcut în persoana părții cu care s'a contractat se cere un grad mai greu de culpă. Rezultatul practic ar fi felul și suma la care se calculează despăgubirile (17).

DESPRE AUTORUL DOLULUI

Articolul 960 român, întocmai ca și articolul 1116 francez, cere ca condițiune esențială a nulității convențiunei ca dolul să fie practicat de către una din părți: „Când mijloacele viclene întrebuițate *de una din părți*”. În ipoteza în care dolul se compune din mai multe fapte a căror totalitate constituie mijloacele viclene vizate de articolul 960, este suficient pentru ca nulitatea să fie atrasă, ca un singur fapt să fi fost personal părții contractante, chiar dacă celelalte au fost săvârșite de un terț (1). Personalitatea

dolului constituie o deosebire importantă între dol și violență, deosebire născută din „necesitatea de a proteja o persoană într'un mod mai eficace împotriva actelor de violență cărora nu poți să te sustragi și autorul cărora rămâne adesea necunoscut, necesitate mai mare decât când e vorba de dol care este posibil să-l descoperi și să-l dejoci și ai cărui autori sunt cunoscuți (2).

Această dispoziție este introdusă în dreptul civil sub influența dreptului roman și a lui Pothier. În realitate în legislațiunea romană atât acțiunea cât și excepțiunea de dol sunt *in personam* pe când acțiunea și excepțiunea de violență sunt *in rem*. Ideea ce a dominat la Roma era imposibilitatea de a cunoaște și a lua măsuri împotriva autorului violenței (3) pe când autorul dolului poate fi în totdeauna cunoscut. Alături însă de această tradiție romană ce a contribuit mult în materia despre care vorbim, autorii codului au crezut că ar fi înjust să pedepsești cu nulitatea actului partea care a contractat și ce se presupune de bună credință. La toate acestea se mai adaugă și pericolul ce ar rezulta din nulitatea convențiunei ce ar deveni astfel prea fragedă (4). Această părere ce a pătruns pretutindeni a avut totuși câțiva adversari ca Larombiere ce crede că chiar dolul tertului ar trebui să atragă nulitatea de oarece consimțământul părții contractante a fost viciat (5). Ideea pe care se fondează Larombiere deși este juridică a fost totuși sacrificată unei soluțiuni necesare impuse de un interes general.

Dolul practicat de terț dacă este în principiu insuficient să producă nulitatea actului în convențiunile sinalagmatice poate însă produce efecte ce se traduc în special prin daune-interese împotriva autorului. Mai mult, dacă partea contractantă a avut cunoștință de manevrele practicate de terț folosindu-se de ele, doctrina și jurisprudența este de acord să o considere complice cu autorul dolului, anulând pe acest temei convențiunea (6).

Relativ la această complicitate o parte din doctrină socotește că faptul de a se folosi de manevrele dolosive ale tertului constituie un dol în virtutea principului general că reticența într'un scop fraudulos, atunci când există datoria specială de a vorbi echivalează cu un act pozitiv (7). În ceea ce ne privește credem că fără a face apel la teoria abstractă care împune, în afară de textele de lege unei persoane să vorbească, teorie ce am analizat și criticat în altă

2) Aubry et Rau ed. V t V paragr. 343 bis p. 507 note 29; Req. 10 febr. 1868 D. P. 68, 1, 379 D. P. 79, 2, 81.

3) Nam cum metus habeat ni ignorantiam D. IV 2. Quod metus causa L. 14 paragr. 3.

4) Capitan și Colin ed. 2 t. II, p. 228.

5) Larombiere sub 1116 nr. 8.

6) Demolombe XXIV 183. Baudry-Lacantinerie et Barde I III; Aubry et Rau ed. V T. IV p. 506; Demante et Colmet de Santerre 2 ed. t. 5 nr. 26; Pothier nr. 32; Bedarride t. I nr. 33, 34; Req. 20 mars 1883. S. 1884, 1, 417.

7) D. Demogue Des oblig. en général t. I p. 377.

16) Trib. Ilfov com. 174 mart. 10-83. Dr. 57-84.

17) Bufnoir op. cit. leçon 43 p. 610.

1) Req. 8 Août 1878, S. 1879, 1, 461; Req. civ. 11 mai 1887. D. P. 1887, 1, 398.

parte a acestei lucrări, nulitatea trebuie admisă pe alte considerente.

În realitate fapta persoanei contractante de a cunoaște manevrelă dolosive ale terțului și a se servi de ele constituie o culpă dolosivă ce poartă în sine ideea complicității. În această ipoteză nu e vorba de dol prin reticență căci faptele pozitive există. A nu revela dolul și a se folosi de el înseamnă a-și însuși aceste manevre, așa că persoana ce a comis manevrele dolosive, nu mai este în realitate un terț în raport cu convențiunea, ci apare ca o persoană ce a participat la încheierea ei chiar dacă efectele convențiunii nu o ating. Evident această participare este cu atât mai vizibilă cu cât terțul aparent a beneficiat direct sau indirect după urma convențiunii încheiate. Complicitatea va fi în orice caz constatată și apreciată de judecătorul fondului în raport cu celelalte circumstanțe și în afară de regulile stabilite de codul penal relative la această materie.

Manevrele dolosive pot atrage nulitatea nu numai dacă sunt îndreptate direct împotriva părții contractante ci și asupra unei terțe persoane capabile să determine consimțământul părții.

Astfel subornațiunea martorilor realizată prin cum-părarea mărturiilor, constituie un dol personal (8).

În regulă generală dolul practicat de terț consistă în manevre dolosive din partea sa în scopul de a determina voința părții să contracteze o operație din care ar rezulta un beneficiu pentru contractant sau chiar pentru o persoană streină operațiunii (9). Exemple de aceste spețe deși sunt rare s'au produs totuși. Astfel ar fi cazul unei persoane ce nu a luat parte într'un act decât să facă o declarație fără să ia nici un fel de obligațiune. Declarația fiind dovedită dolosivă, declarantul a fost condamnat la despăgubiri (10). În speță era vorba de fapta unui creditor ce cunoscând situația proastă a unei succesiuni n'a relevat-o când în fața lui și a moștenitorilor s'a produs de un terț o declarație prin care afirmă că succesiunea e bună, declarație ce a determinat pe moștenitor să o accepte. În acest caz declarațiunea dolosivă întovărășită de fapta negativă a tăcerii au fost considerate de tribunal suficiente spre a da loc la anularea acceptațiunii (11).

În ipoteza în care într'un contract sunt mai mult de două persoane și numai una din părți a fost victima unui dol, dacă contractul nu se poate anula numai pentru partea înșelată, el urmează să fie menținut, cu beneficiul pentru victima dolului la dreptul de a cere despăgubiri dela autorul dolului (12). Cele mai frecvente aplicațiuni de aceste ipoteze se gă-

sesc în materie de societăți. Astfel când un singur dintre asociați a fost victima dolului, contractul păstrându-și ființa, nu naște în profitul victimei decât o acțiune în daune-interese (13).

În cazul în care contractul ar fi divizibil el poate fi anulat pentru fracțiunea părții ce a contractat sub imperiul dolului. Dacă prin urmare și în principiu dolul terțului nu poate fi cauza nulității convențiunii, în cazuri excepționale poate determina nulitatea. Aplicațiunile se găsesc în special în cazurile în cari dolul a provocat o eroare substanțială.

În realitate dolul are de scop să producă o eroare în credința părții contractante. Dacă eroarea produsă este după cerințele articolului 954 civil român substanțială, ca atare capabilă să producă anularea contractului, atunci acțiunea în nulitate devine posibilă chiar dacă dolul a fost făptuit de terț, victima nemai având nicimăcar nevoie să discute dolul (14).

În afară de aceasta, după principiile dreptului comun alături de acțiunea în nulitate, victima dolului mai are și acțiune în daune interese îndreptată împotriva terțului. Aceste acțiuni născute în profitul său sunt alternative tinzând la repararea prejudiciului cauzat. Dacă ele nu se pot cumula, căci suma la care tind trebuie să fie echivalentul pagubei create, credem că ambele pot fi exercitate concomitent sau succesiv. Exercitarea acestor două acțiuni devine necesară în special în ipotezele în care una singură din acțiuni n'ar putea da satisfacție completă, fie din cauza insolvabilității părții împotriva căreia e îndreptată, fie din cauza altor împrejurări.

După cum rezultă din texte (art. 960 rom. și 1116 fr.) condițiunea ca dolul să emane dela una din părți este esențială numai în materie de convențiuni, unde trebuie să figureze cel puțin două părți. În ceea ce privește actele juridice unilaterale ca testamente, recunoașteri de copii naturali (15), acceptațiuni sau repudieri de succesiuni etc., dolul este susceptibil să anuleze actul juridic chiar dacă provine dela terț (16).

În ceea ce privește acceptațiunea unei succesiuni atât termenii articolului 694 civil român, (783 fr.) doctrina, cât și jurisprudența sunt destul de clare în acest sens (17). Pentru testamente și legiuiri, juris-

12) Baudry-Lacantinerie et Barde t. 1, 111. Demolombe t. 24 nr. 183; în sens contrar Huc. t. 7, 1° 38; Cass. Turin 11 Jull. 1894.

13) Trib. comm. Bruxelles 7 Janv. 1909. Pand. per. 1909 p. 390 și trib. Bruxelles 26 déc. 1900 Pas. 1901, 3, 41.

14) Baudry et Barde No. 114; Planiol II ed. 6 nr. 1064.

15) Pentru legislațiunea franceză J. G. Paternité et filiation 565.

16) Baudry-Lacantinerie et Barde t. 1, 113; Aubry et Rau ed. V t. IV p. 505 note 6; Laurent t. 15 nr. 529. Cas. Română nr. 189-915 Dreptul 1915 p. 291; Trib. Ilfov II 64 martie 15-89 Dreptul 59-89.

17) Demolombe t. 14 nr. 538; Aubry et Rau 4 ed. t. 6 paragr. 611; Baudry-Lacantinerie et Wahl t. 2 nr. 2304; Rennes 29 août 1837 rap. la D. J. G. Suc. 520.

8) Ap. Douai 26 Juin 1905 D. 1907, 2, 102 și cas. 19 Juin 1907 D. 1908, 1, 176.

9) Saleilles: Decl. de volonté p. 66 nr. 21.

10) Req. 14 août 1823 rap. J. G. vente. 1852 et 1883 și Poitiers 5 febr. 1812 J. G. Oblig. 212.

11) Rennes 29 août 1837 și Req. 5 dec. 1838 rap. J. G. D. Succ. 1° 520 2° și cazuri similare pentru mandat Req. 7 août 1857 D. J. G. mandat nr. 75 1°.

prudența a adoptat în principiu aceleași soluțiuni (18) ca și pentru donațiunile între vii ce sunt determinate de un sentiment de afecțiune, sentiment ce nu trebuie să fie provocat de dol (19).

Curtea de Casație franceză în materie de testamente face însă o gradățiune când e vorba de captațiune. „Attendu, spune Inalta Curte, que la simple captation, c'est-à-dire l'emploi de moyens propres à se rendre agréable au *cujus* ne suffit pas pour faire annuler les dispositions faites en faveur de la personne qui, à l'aide des pareils moyens se serait concilié la bien veillance du testateur, lors même qu'elle n'aurait agi que dans la vue de s'attirer la libéralité querellée, que la captation dont le testateur peut avoir été l'objet n'autorise à demander l'annulation du legs qu'autant qu'elle est empreinte de dol, c'est-à-dire accompagnée de pratiques artificieuses ou insinuations mensongères, et qu'il résulte des circonstances que le testateur n'eût pas disposé s'il avait connu la vérité des faits” (20).

Prin urmare Inalta Curte cere pentru ca testamentul să se poată anula pe motiv de captațiune un dol întocmit de practici dolosive. Ceeace reține atențiunea în această sentință este că Instanța superioară franceză nu consideră celelalte acțiuni, chiar dacă un substrat imoral, suficiente de a constitui captațiunea: „...lors même qu'elle n'aurait agi que dans la vue de s'attirer la libéralité...”. Aceiași idee o exprimă în o altă sentință relativă la îngrijirile date unei bolnave, îngrijiri date cu intențiunea de a determina o liberalitate din partea persoanei bolnave: „qu'en supposant même que les soins donnés par Josefine X à la dame Egal aient eu pour principal but d'attirer les libéralités de celle-ci, cela ne suffisait pas pour entraîner la nullité du testament...” (21).

În schimb tribunalele au anulat testamente în cari s'a constatat: „Qu'il a employé les manoeuvres les plus dolosives pour écarter d'elle les membres de sa famille, ses hommes d'affaires, ses familiers; que c'est à l'aide de ces manoeuvres qu'il s'est emparé de l'administration de toutes ses affaires; qu'il est devenu l'homme nécessaire dirigeant tout dans la maison...” (22).

O chestiune care a frământat și continuă încă să frământeze tribunalele franceze este aceea de a se ști dacă liberalitățile făcute concubinului sunt sau nu săvârșite sub imperiul dolului. Evident că în bună parte cade în competența tribunalului fondului de a cunoaște și aprecia faptele determinate. Părerea ce predomină Jurisprudența franceză este însă că

concubinajul în el însuși nu poate fi considerat ca manevră dolosivă capabil să atragă nulitatea liberalității. Captațiunea trebuie să rezulte ca în orice altă împrejurări din fapte pozitive independente sau în legătură cu starea de concubinaj: „L'état de concubinaj, qui peut à raison de circonstances particulières devenir un élément de la captation, n'en constitue pas la preuve et n'est pas par lui seul de nature à faire annuler les dispositions testamentaires prises par l'un des concubins au profit de l'autre. D'autre part, les soins assidus, les témoignages d'affections sincères ou non, ne constituent pas par eux mêmes une cause de nullité des dispositions testamentaires, la captation devant pour produire cet effet, être accompagnée des manoeuvres fauleuses ou des moyens dolosifs...” (23).

Terț, în materie de dol ca și în materie de convențiune, trebuie socotit o persoană străină juridicește de părțile ce au încheiat convențiunea, și ce n'a avut nici un interes la încheierea contactului.

Căci, după cum am menționat, de îndată ce ar rezulta un beneficiu din practicarea manevrelor dolosive, atunci intervine ideea complicității, și ca atare în raport cu partea contractantă ce s'a folosit de dol pentru încheierea convențiunii, numai poate fi decât un terț aparent. Astfel dolul provenit dela un reprezentant legal sau convențional nu este socotit ca provenit dela un terț, precum nu poate fi socotit ca efectuat asupra unui terț, când manevrele dolosive au fost îndreptate asupra reprezentantului legal sau convențional au unei persoane. Chestiunea prezintă importanță pentru dolul provenit dela mandatar, tutor și bărbat relativ la bunurile femeii a căror administrație o are (24).

Dacă din dolul reprezentantului legal sau convențional ar rezulta pagube, acțiunea în daune-interese nu poate fi îndreptată decât împotriva autorului dolului, afară dacă culpa dolosivă nu e imputabilă în total sau în parte și reprezentantului. Soluțiunile acestea sunt conforme principiilor generale, decurgând din ideea pe care reprezentarea o are la bază.

Prin excepție și contrar tuturor regulilor discutate, și datorită unei tradițiuni moștenite din concepția romană, atât dolul provenit dela parte cât și cel provenit dela terț nu alterează căsătoria. Romanii spuneau „*dolus dans causam contractui matrimonii non redit illum ipso jure nullum*” idee ce trece posterității și pe care Loisel o exprimă prin adagiul „*En mariage il trompe qui peut*” (25).

În codul nostru civil (art. 162 și 180 fr.) legiuitorul

23) Lion. D. 1903, 5, 242; Cass. 22 Oct. 188 D. 1888, 5, 162; Trib. Ilfov II C. J. 17-97.

24) Aubry et Rau op. cit. p. 506 note 28; Demolombe XXIV 187; Montpellier 16 juill. 1891 S. 95, 1, 241. D. P. 93, 1, 433 și în sens contrar Wahl sub S. 95, 1, 241. Pentru dolul comis de reprezentanții unui Sindicat, acțiunea a fost admisă în po-triva sindicatului: Rennes D. P. 1911, 2, 311; Ap. Buc. III 79 mart 28-84 Dr. 38-84.

25) Inst. Coutumières Livres I tom. II mar. 3.

18) Req. 2 ianv. 1878 D. P. 71. 1. 136; S. 78. 1. 103.

19) Req. 27 iun 1887 D. P. 88. 1. 304; S. 87, 1, 419; Fourgole: traité des testam. Ch. V 3 nr. 27.

20) dec 1909 D. 1910. 1. 144

21) Req. D. 1896. 1. 120; Req. 21-juill. 1868 S. 1868. 1. 411; Trib. Ilfov III C. J. 12-97, Cas. I Buc. 224-98, B. P. 837. Ap. Buc. III 201 noemb. 3-93 Dr. 83-93.

22) Cass. S. 1876, 1, 459; Gand 23 juill 1892, Pas. 1893, 2, 356.

rul pare că adoptă aceiași idee. Art. 162 copiat întocmai după 180 francez nu prevede ca o cauză de nulitate a căsătoriei decât violența și eroarea. Dolul a fost intenționat exclus căci a părut legiuitorului din 1804 prea periculos, dând loc la prea multe cereri în nulitate. Prin scopul pe care îl urmărește dolul, tinzând la înmulțirea căsătoriilor, el a fost legalmente admis, devenind în același timp un procedeu moral în credința redactorilor textelor.

Din punct de vedere juridic căsătoria fiind un contract ca oricare alt contract, consimțământul părților ar trebui să se manifeste neviciat.

Dealtmintearea interesul acestei chestiuni este în bună parte micșorat prin faptul că, în cazul în care dolul a condus la o eroare asupra persoanei fizice, nulitatea e cu puțință pe baza aceluiași articol, precum și prin faptul că manevrele dolosive întrebuițate chiar înaintea căsătoriei, ar putea constitui în numeroase cazuri o injurie destul de gravă pentru ca să producă divorțul.

NICOLAE G. VRABIESCU
Doctor în Drept dela Paris

(Va urmă)

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 14 Mai 1926

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte
Decizia Penală No. 3735

Ardeal. Recurs în casație. Motive. Termenul de depunerea lor sub noua lege a Curții de Casație.

Dispozițiile legii de procedură penală în vigoare în Ardeal cu privire la procedura recursului, modul și termenii în care el se declară și pot fi depuse motivele, nu au fost abrogate prin legea Curții de Casație din Decembrie 1926.

Curtea,

În complexul de divergență. luând în cercetare chestiunea rămasă în divergență : în ce termenii trebuie depuse motivele de casare în recursurile contra hotărârilor pronunțate de instanțele judecătorești din Ardeal în materie penală.

Ascultând pe d-l avocat M. Gropian în susțineri și pe d-l Procuror C. A. Viforeanu în concluziuni.

Deliberând,

Având în vedere că din procesul verbal al desbaterii principale urmată înaintea Curții de Apel din Timișoara în ziua de 7 August 1895, se constată că apărătorul acuzatilor a declarat recurs fără arătarea cauzelor de nulitate:

Că, această Inaltă Curte, văzând că Președintele Curții nu a luminat pe acuzati, deși prezenți la desbateri, ca să arate cauzele de nulitate, conform art. 330 din proc. penală în vigoare în Ardeal, a dispus prin încheierea No. 4011 din 16 Decembrie 1925, restituirea dosarului ca să se comunice sentința acuzatilor personal spre a li se da ocaziunea să declare, dacă fac ori nu recurs și, în caz afirmativ, cari sunt motivele recursului :

Că, înaintea Tribunalului Arad, în ziua de 9 Iunie 1926, prezentându-se acuzatii și punându-li-se în vedere dispozițiunile art. 330 proc. penală, dânsii au de-

clarat că fac recurs pentru micșorarea pedepsei, iar avocatul Ignățiu Silber a depus o petiție prin care, în loc să determine cauzele de nulitate, crezând că afacearea a fost trimisă de această Inaltă Curte pentru completarea dovezilor, a cerut ascultarea din nou a martorilor propuși de acuzati și a celor ce au fost omiși să fie scultați de Curtea de Apel:

Că tocmai la 14 August 1926, cu două zile înainte de prima zi fixată pentru judecarea recursului, acuzatii depun motivele de casare printr'o petițiune adresată acestei Inalte Curți:

Considerând că, art. 38 din legea Curții de Casație, dispune că, în materie criminală, corecțională și de simplă poliție, recursul în Casație se face în modul și termenii prevăzuți de codul de procedură penală:

Că, de altă parte, art. 81 de sub titlul dispozițiunilor tranzitorii, desființează pentru viitor, dela promulgarea legii Curții de Casație în teritoriile alipite, numai dispozițiile legilor de procedură civilă care regulează procedura înaintea Curții de Casație:

Considerând că, rezultă din cele ce preced că dispozițiile legii de procedură penală în vigoare în Ardeal cu privire la procedura recursului, modul și termenii în care se declară, nu au fost abrogate prin legea Curții de Casație și că art. 36 din legea acestei Curți, după care motivele de casare, în materie penală, pot fi depuse până la prima zi fixată pentru judecată, se aplică numai afacerilor din vechiul Regat:

Considerând că, conform art. 387, 388, și 390 din procedura penală în vigoare în Ardeal, aplicabile și recursului în Casație, (art. 430), recurentul este obligat să declare recursul îndată după pronunțarea sentinței, dacă a fost prezent; că, odată cu declararea sau în termen de 8 zile calculate dela declarare, trebuie să arate limpede cauzele de nulitate; că, în fine, conform art. 434 Curtea de Casație poate refuza recursul fără arătarea cauzei de nulitate:

Că, întrucât este constant în speță, că atât la desbaterea principală urmată înaintea Curții de Apel, la 7 August 1925, cât și la termenul de 9 Iulie 1926 înaintea Tribunalului Arad unde acuzatii au fost citați în urma intervențiunei acestei Inalte Curți, dânsii nu au determinat cauzele de nulitate, motivele depuse la dosarul acestei Inalte Curți cu petiția din 14 August 1926, sunt tardiv depuse și, ca atare cată să fie înlăturate.

Pentru aceste motive, Curtea declară depuse peste termen motivele de nulitate cuprinse în petiția din 14 August 1926.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 14 Mai 1926

Președinția d-lui CORNELIU BOTEZ, Consilier
George Lehrer cu Firma Rosenzucig
Deciziunea No. 501

Oficiul plăților externe. Competință. Contestarea existenței creianței. Incompetința de a judeca a oficiului. Art. 10 legea de la 3 Iunie 1923.

Atunci când debitorul contestă creianța pentru regularea căreia a fost chemat înaintea Oficiului de plăți externe, afirmând că, a plătit datoria, — Oficiul plăților externe, care nu este competent a se pronunța de cât numai asupra creianțelor, a căror existență nu se contestă, trebuie să suspende cercetarea diferendului adus înaintea sa până ce instanțele de drept comun vor statua asupra existenței creianței.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l
Consilier delegat;

pe d-l av. Chivu Ornstein în susținerea motivelor,
pe d-l av. Leon Paltin în combaterea lor și

Deliberând,**Asupra motivului I de casare :**

1) „Violarea art. 10 din legea pentru regularea plății datorită în monedă forte, publicată în Monitorul Oficial din 3 Iunie 1923.

Deși oficiul constată prin actele depuse de creditor că contest, însăși existența creanței, validitatea ei și moneda în care am să fac plata, totuși reține să judece această afacere, deși nu era de competența lui.

Într'adevăr, prin convenția depusă la dosar de însuși creditorul, se constată că în momentul încheierii tranzacției am depus în mâinile sale suma de lei 109.703,85 — ca depozit de acoperire — și că această sumă de lei urma să fie transformată în lire, în cazul când nu ar fi acoperit la scadență acceptul ce emisese cu scadența 13 Aprilie 1920.

Reese clar din textul acelei convenții că am achitat întreaga creanță și nu mai datorez nimic firmei reclamante.

Oficiul însă, cu călcarea legii (art. 10) reține spre a judeca această afacere, deși nu avea cădere să se pronunțe asupra chestiunilor de existență, validitatea creanței și moneda în care am să fac plata și competența acestui oficiu fiind strict limitată de legiuitor.

Având în vedere că, prin art. 10 din legea de la 3 Iunie 1923 se prevede că: Oficiul nu va putea să se pronunțe decât asupra creanțelor cari ar fi nediscutate sau în cari nu s'ar discuta decât quantumul sumei datorite, dobânzile sau exigibilitatea;

Considerând că în speță debitorul a contestat existența creanței ce se pretinde să plătească, susținând că el a achitat în întregime acea datorie, deci în acest caz Oficiul nu mai putea să judece, el neavând atribuțiunea de a judeca ca instanță judecătorească cu caracter contencios, ci trebuia ca în conformitate cu disp. art. 10 din zisa lege să trimită chestiunea în judecata Tribunalului ordinar, suspendând lucrările sale până când aceste instanțe se vor pronunța;

Că acesta este înțelesul art. 10 și că intențiunea legiuitorului a fost de a da în competența instanțelor de drept comun judecarea litigiilor privind însăși existența creanței, rezultă chiar din disp. art. 10 citat și că în termenul de „va judeca dacă este locul la suspendarea lucrărilor sale” se referă numai la atribuțiunile de a stabili quantumul, dobânzile, etc., sumei datorite, dar nu și la judecarea existenței creanței, rezultă clar din alin. II al aceluiaș articol, prin care, se prevede procedura ce are a urma oficiului după terminarea judecării instanțelor de drept comun;

Că, așa fiind, odată ce debitorul a contestat existența creanței, Oficiul, procedând la judecarea litigiului, și-a depășit atribuțiunile și a călcat dispozițiunile art. 10 din legea de la 3 Iunie 1923 și deci acest motiv este întemeiat și astfel recursul cată a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența dela 11 Decembrie 1925

Președinția d-lui D. BAGDAT, Președinte

Ministerul Domeniilor cu C. D. Vasilescu-Popa

Decizia Civilă No. 388

Contestațiune la executare. Executare fictivă. Neaplicarea art. 403 pr. civ. Tulburare de drept. Terțiu. Are drept de a

face contestație. Vecinătăți care înglobează imobile aparținând apelantului. Admisibilitatea contestației.

1. Art. 403 pr. civ. nu-și poate găsi aplicațiunea decât cu privire la hotărârile care primesc o executare de fapt la fața locului, adică că executarea este încheierea pe care Trib. o face îndată după primirea procesului verbal de executare constatând săvârșirea executării, după care orice contestație este tardivă.

2. Un terțiu căruia i se cauzează o tulburare de drept prin executare, are dreptul de a face contestațiune, indiferent de natura vătămării.

Tulburarea de drept se poate face și printr'un act judiciar sau extrajudiciar, care vatămă un drept aparținând unui terțiu — cum este în speță, contestarea vecinătăților cuprinse în sentința și procesul verbal de executare, care implică o contestare a dreptului de proprietate a apelantului, asupra unor imobile aparținând lui.

3. Intrucât prin această executare fictivă — se aduce o vătămare apelantului contestator —, vătămare constatată printr'o hotărâre definitivă având caracterul de lucru judecat față de Obște, ea este opozabilă și intimatului, ca cesionar al unor bunuri aparținând obștei și pe care le stăpânește în indiviziune.

S'au ascultat din partea apelantului Ministerul Domeniilor d-l avocat Gr. Munteanu, iar din partea intimatului d-nii avocați Bentoiu și Papazolu.

Curtea

Asupra apelului făcut în termen de Ministerul Domeniilor în contra sentinței civile cu No. 407/25 a Trib. Prahova s. III-a, și prin care s'a respins, ca tardivă, contestația introdusă de numitul Minister în contra executării sentinței civile cu No. 247/20 pronunțată de Trib. Prahova, executată la cererea intimatului C. D. Vasilescu Popa, de portărelul Ștefan Nicolau prin procesul verbal cu data de 11 Februarie 1925.

Având în vedere incidentul ridicat înaintea Curții de intimatul C. D. Vasilescu Popa, cu privire la tardivitatea contestației și pe temeiul căruia prima instanță a respins contestația Ministerului.

Având în vedere că nu se contestă de părțile litigante că Trib. Prahova, prin jurnalul No. 1855 din 11 Februarie 1925, a constatat săvârșirea executării sentinței acelu Tribunal cu No. 247/20.

De asemenea netăgăduit este că contestația contra menționatei executări a fost introdusă de Ministerul Domeniilor la 15 Mai 1925.

Că, chestiunea, dar, care se ridică este a se ști dacă, față de dispozițiunea art. 403 pr. civ., această contestațiune trebuie privită ca tardivă făcută.

Considerând că dacă este adevărat că prin art. 403 pr. civ. se dispune că odată cel din urmă act al executării s'a săvârșit nu se va mai primi nici o contestație asupra executării, iar în aliniatul ultim al aceluiaș articol, se arată că cel din urmă act de executare este încheierea pe care tribunalul va trebui să o facă, fără citarea părților, îndată ce va primi procesul verbal de executare, constatând săvârșirea executării, — această dispozițiune însă nu-și poate găsi aplicația decât cu privire la hotărârile cari primesc o executare de fapt la fața locului. — A întinde aplicația art. 403 și la executările ce nu se fac la fața locului, ar fi a ridica terților interesați să conteste asemenea executări, putința de a uza de această cale, ei nefiind deșteptați de executare nici prin citare, într'u cât nu sunt părți litigante, și nici de fapt prin o executare materială, — rezultat care, de sigur, nu a putut fi urmărit de legiuitor.

Având în vedere că, în speță, sentința tribunalului Prahova cu No. 247/20 și care formează obiectul executării ce se contestă, deși dată după dreptul comun în baza art. 260 pr. civ. (hotărâre de expedient), prin dispozitiv însă confirmă așezământul obștei Albinari alcătuit după prevederile art. 37 și urmă. cod silvic, cum și cesiunea făcută de Obște ini-

matului C. D. Vasilescu-Popa a 1/3 din drepturile recunoscute Obștei prin așezământ.

Că într-un cânt prin dispozitivul sentinței No. 247/20 nu se confirmă intimatului C. D. Vasilescu-Popa, decât un drept în condealmășie cu Obștea și cu același caracter avut de Obștea cedentă, adică abstract și nesuscetibil de a fi executat la fața locului și că de fapt portărele în executarea menționatei sentințe nu s'a transportat la fața locului, ci, după cum rezultă din procesul verbal dresat de portărele St. Nicolau în ziua de 11 Februarie 1925, a îndeplinit operația punerii în posesie în localul primăriei, Curtea prin jurnalul 4050 din 26 Septembrie 1925, constatând că în speță nu-și poate găsi aplicație art. 403 pr. civ. a respins ca neintemeiat incidentul de tardivitate a contestației ridicat de intimat.

Având în vedere, că în urma acestei soluțiuni dată de Curte, intimatul C. D. Vasilescu-Popa a cerut respingerea contestației ca lipsită de interes pentru contestator, motivând această susținere în sensul că, deoarece se recunoaște chiar de Curte că sentința No. 247/20 nu este susceptibilă și nici nu a primit o executare reală la fața locului, contestatorul nu are nici un interes să se opună la executarea făcută.

Având în vedere că atât în dispozitivul sentinței No. 247/20, prin care se confirmă transacțiunea intervenită între Obștea Albinari și intimatul C. D. Vasilescu-Popa, cât și în procesul verbal dresat de portărele St. Nicolau în executarea acestei sentințe, se menționează ca proprietate a obștei din care se cesionează 1/3 numitului întrucât, imobilul descris în procesul-verbal încheiat în ziua de 26 Septembrie 1925 de portărele Morcovescu de pe lângă tribunalul Prahova s. I și în planul vizat de numitul portărel cu ocazia acelei executări.

Că, prin procesul verbal dresat de portărele Morcovescu se declară pusă în posesie ceata moșnenilor Albinari asupra moșiei Albinari cu vecinătățile anume specificate în acel proces verbal luate după schița de plan ridicată la localitate de inginerul hotarnic G. Eterle.

Ori, într-un cânt vecinătățile descrise cât și schița de plan ridicată de inginerul Eterle, înglobează în moșia Albinari și pădurile Sf. Gheorghe și Căldărușani, asupra cărora Statul pretinde un drept de proprietate-interesul Statului de a se opune la executarea sentinței No. 247/20, adusă la îndeplinire de portărele St. Nicolau, nu poate fi tăgăduit, menționata sentință cât și portărele St. Nicolau în procesul verbal de executare, referindu-se după cum s'a arătat, la aceleași vecinătăți cari înglobează pădurile Sf. Gheorghe și Căldărușani reclamate de stat ca proprietar.

Obiecțiunea intimatului că, fiind constat de Curte că sentința No. 247/20 nu confirmă intimatului C. D. Vasilescu-Popa decât un drept abstract, indiviz, și că de fapt această sentință nici nu a primit o executare la fața locului, prin aceasta se recunoaște implicit că statul nu a putut fi lezat în drepturile sale și prin consecință că nu are nici un interes de a se opune la executarea supusă discuțiunii, — Curtea în-lătură ca neintemeiată aceiași obiecțiune.

În adevăr, punerea în posesie executată de portărele St. Nicolau, deși fictivă, constituie totuși o tulburare de drept cu privire la proprietatea pretinsă de stat asupra pădurilor Sf. Gheorghe și Căldărușani.

Este unanim admis că constituie o tulburare de drept, orice act judiciar sau extra-judiciar, care implică contestarea unui drept aparținând unuia al treilea. Ori, în speță, punerea în posesie a intimatului C. D. Vasilescu-Popa, fictivă, așa cum a fost executată de portărele St. Nicolau, prezintă în tot cazul pentru stat, caracterul unei tulburări de drept, vecinătățile arătate în sentință ca și în procesul verbal de executare, implicând o contestare a dreptului de proprietate a statului asupra pădurilor Sf. Gheorghe și Căldărușani, prin înglobarea acestor păduri în moșia asupra căreia Obștea și in-

timatul C. D. Vasilescu-Popa pretind a fi proprietari în indiviziune.

Considerând că prin art. 339 pr. civ. și la care se referă intimatul, se prevede că orice executare silită se poate contesta de cei interesați sau vătămați prin executare.

Că întrucât prin citatul text legiuitorului nu face nici o distincție în ce privește natura vătămării, ci întrebunțează acest termen cu un înțeles general, fără nici o restricție, urmează a se recunoaște dreptul de a face contestație și terților cărora li se cauzează prin executare, o tulburare de drept, cum este cazul în speță.

Că, așa fiind, finele de neprimire opus de intimat, urmează a fi respins.

In ce privește motivele contestației

Având în vedere că din actele dela dosar și susținerile părților rezultă următoarele:

Prin actul de angajament, autentificat de jud. Podeni Vechi sub No. 297 din 27 August 1912 și transcris la Tribunalul Prahova s. I sub No. 6754/12, — pe departe intimatul C. D. Vasilescu-Popa se obligă a susține, pe speșele sale, procesul ce moșnenii Albinari aveau înaintea comisiei Silvice, instituită conform art. 29 și urm. cod silvic la Primăria comunei Aricești, pentru eşirea din indiviziune a averii moșnenești, compusă din 3 sori, arătate în act că sunt alături de pădurea statului „Sf. Gheorghe” — iar pe de alta moșnenii Albinari se obligă față de intimat să-i plătească, drept onorar și speze a treia parte din pământul obținut de obște.

Că, prin deciziunea No. 22 din 24 Decembrie 1913 și sentința No. 57, pronunțată în ziua de 11 Februarie 1915 de Tribunalul Prahova s. III-a ca instanță de apel, s'au stabilit în codevâlmășie drepturile abstracte cuvenite moșnenilor Albinari din comuna Aricești.

Că cerându-se de către moșnenii Albinari, executarea menționatei hotărâri, portărele Ioan G. Morcovescu, de pe lângă Trib. Prahova, în baza autorizațiunii dată de acel Tribunal prin jurnalul No. 246/915, s'a transportat la localul Primăriei din comuna Aricești unde, după cum constată în procesul verbal dresat la 26 Septembrie 1925, a declarat pusă în posesie, conform legii silvice, pe ceata moșnenilor Albinari, asupra moșiei Albinari, situată în comuna Aricești, Plăsa Podgoria, jud. Prahova, menționând ca vecinătăți la nord moșnenii Negoesti-Cenușari și moșnenii Cărbunești, la sud Marin Rădulescu, locurile clăcașilor și cumpărătorilor dela Stat, la est cu moșnenii Negoesti-Cenușari și clăcași și la vest cu moșia Ogretneni, Ionel Cireșeanu, Elena Crețulescu și moșia Predealul Sărari a Statului, conform schiței de plan ridicată de ing. hotarnic G. Eterle și vizată de numitul portărel.

Că în contra acestei executări se face contestație înaintea Trib. Prahova, de Oprea Iancu, prin petiția înreg. la No. 17009 din 28 Septembrie 1925, de Maria Soare Gh. Nicolae, prin petiția înreg. la No. 17019 din 28 Septembrie 1915, cum și de Ministerul de Agricultură și Domenii, A-ția Casei Pădurilor, prin petiția înreg. la No. 9480 din 28 Martie 1916.

Că în urma punerii în posesie a Obștei și anume în timpul când contestațiile erau pendinte, C. D. Vasilescu-Popa cheamă în judecată înaintea Trib. Prahova s. III, prin petițiunea înreg. la No. 8742/20, Obștea moșnenilor Albinari, pentru ași valorifica pe baza actului de angajament din 1912, dreptul la a treia parte din averea Obștei.

Că, în acest proces părțile împacându-se, au cerut Trib. să dea o hotărâre de expedient în sensul încheerii prezentată și prin care Obștea recunoaște lui C. D. Vasilescu-Popa cesiunea a 1/3 din totalitatea imobilului descris în procesul verbal dresat în ziua de 26 Septembrie 1915, de către portărele Morcovescu și în planul vizat de portărel (schița ridicată de ing. hotarnic Eterle) cu ocazia acestei executări (executarea hotărârilor No. 22/13 și 57/15) — iar tribunalul a pronunțat hotărârea de expedient No. 247 din 9 Iunie 1920 în sensul cerut.

Că, ulterior prin sentința No. 61 din 23 Februarie 1921, a Trib. Prahova s. III, confirmată prin deciziunea Inaltei Curți de Casație No. 309/21 s'a admis contestațiile făcute de Oprea Iancu, Maria Soare G. Nicolae și Ministerul Domeniilor și s'a anulat procesul verbal de executare cu data de 26 Septembrie 1925 dresat de portărelel Morcovescu, cum și planul adițional ridicat de ing. hotarnic G. Eterle.

Că, în fine, intimatul C. D. Vasilescu-Popa, cerând executarea sentinței Trib. Prahova s. III cu No. 247 din 9 Iunie 1920, portărelel St. Nicolau, transportându-se la localul primăriei com. Aricești, jud. Prahova, a încheiat, în executarea acestei sentințe, procesul verbal din 11 Februarie 1925, care formează obiectul contestațiunii de față.

Având în vedere că acestea fiind faptele în ordinea cronologică și în legătură cu contestația dedusă judecătii, urmează a se examina motivele de fond invocate de Ministerul contestator.

Asupra primului motiv. — contestatorul apelant susține că în executarea sentinței No. 247/20 și prin care se recunoaște că Obștea Albinari cu actul de angajament încheiat cu intimatul C. D. Vasilescu-Popa și autentificat de jud. Podeni-Vechi sub No. 297/12, se arată că Obștea a cesionat intimatului a treia parte din totalitatea imobilului descris în procesul verbal încheiat de portărelel Morcovescu la 26 Septembrie 1915. Ori, afirmă reprezentantul statului, o atare executare de natură a prejudicia pe contestator, prin aceea că la imobilul astfel cum este descris de portărelel D. Morcovescu se înglobează și pădurile statului, nu numai că nu corespunde actului de angajament, dar este viciată și prin aceea că, anulându-se față de Obște, în contestația făcută de Stat, procesul verbal dresat de portărelel Morcovescu, proprietatea Obștei, deci și treimea cesionată de Obște intimatului, nu putea fi socotită în limitele contestate prin procesul verbal anulat, așa cum s'a considerat la executarea efectuată de portărelel St. Nicolau.

Având în vedere că, în adevăr Curtea constată că în volala intervenită ulterior între Obștea Albinari și intimatul C. D. Vasilescu-Popa și pe baza căreia s'a dat hotărârea de expedient No. 247/20 nu corespunde, în ce privește vecinătățile proprietății Obștei, cu actul prim de angajament autentificat de jud. Podeni-Vechi sub No. 297/12 întru cât în actul de angajament nu se arată vecinătățile proprietății referitor la care intervenea angajamentul, ci se specifică numai că cele 3 sfori sunt situate alături de pădurea statului Sf. Gheorghe și restul proprietății moșnenesti, pe când în volala intervenită ulterior, în 1920, se menționează că Obștea a cesionat intimatului C. D. Vasilescu Popa a teria parte din totalitatea imobilului descris în procesul verbal dresat în ziua de 26 Septembrie 1915 de către portărelel Morcovescu.

Că, deși exactă în fapt această contestare, ea însă nu poate constitui pentru Ministerul contestator un motiv de anulare a executării, supusă discuțiunii.

În adevăr, ceea ce s'a executat în speță de portărelel St. Nicolau, și contra căreia Ministerul Domeniilor a făcut contestație, este dispozitivul sentinței No. 247/20. În cadrul dar a dispozitivului ce se execută terțul contestator își poate formula obiecțiunile sale, convențiunea intervenită anterior între Obște și intimat, în nici un caz neconstituind un titlu de opunere la executare pentru terțul contestator.

Obiecțiunea apelantului cu privire la deosebirea dintre actul prim de angajament și hotărârea de expedient executată, nefiind dar de natură a justifica anularea executării făcute de portărelel St. Nicolau, Curtea o reține într'atât, întru cât relevă norma de procedură urmată de intimatul C. D. Vasilescu-Popa în realizarea pretențiunilor sale.

Considerând însă că din actele dela dosar rezultă că între Obștea Albinari și Stat (Ministerul Domeniilor) s'a stabilit prin sentința Trib. Prahova s. III-a No. 61/21 confirmată de Inalta Curte de Casație prin decizia No. 309/21, deci cu ca-

racter de autoritate de lucru judecat între părți, că dreptul de proprietate, recunoscut obștei Albinari prin deciziunea No. 22/13 și sentința No. 57/15, nu poate fi opus de Obște statului în întinderea cuprinsă prin vecinătățile specificate în procesul verbal dresat de portărelel Morcovescu la 26 Septembrie 1915, declarat nul prin menționatele hotărâri.

Că, așa fiind, nici intimatul C. D. Vasilescu-Popa nu poate opune statului vecinătățile arătate în procesul verbal dresat de portărelel Morcovescu, în executarea sentinței Trib. Prahova s. III-a No. 247/20 și prin care se confirmă că Obștea Albinari cedează, din proprietatea ce i se recunoaște prin deciziunea No. 22/13 și sentința No. 57/15, o treime intimatului — lucrul judecat față de Obștea cedentă fiind opozabil și intimatului cesionar.

Că, din acest punct de vedere, Curtea găsește întemeiată contestația Statului, întru cât în procesul verbal dresat de portărelel St. Nicolau, cu ocazia executării sentinței No. 247/20 se face mențiunea de vecinătățile arătate de portărelel Morcovescu, vecinătăți, cari, după cum s'a arătat, nu pot fi opuse de intimat statului contestator.

În ce privește obiecțiunea intimatului că așezământul Obștei, fiind rămas definitiv și transcris, este opozabil statului și întru cât în așezământ se prevăd aceleași vecinătăți, indicațiunile făcute de portărelel St. Nicolau și găsește temeiul de drept în alcătuirea așezământului.

Având în vedere că chestiunea opozabilității față de stat a proprietății Obștei Albinari cu vecinătățile indicate în procesul verbal dresat de portărelel Morcovescu, cum și în așezământul Obștei, fiind soluționată, cu caracter de lucru judecat între părțile litigante, posterior alcătuirea așezământului, — acesta din urmă având loc la 17 Iunie 1919, iar sentința Trib. Prahova s. III cu No. 61, confirmată prin deciziunea Inaltei Curți de Casație No. 309/21, fiind pronunțată la 23 Februarie 1921 — Obștea, prin consecință și intimatul C. D. Vasilescu-Popa, nu pot opune statului în această privință, alte drepturi, decât cele stabilite judecătorește între părți în sensul mai sus arătat.

Că așa fiind, obiecțiunea intimatului urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Că, deasemenea, Curtea găsește nefondată și obiecțiunea că concluziunile puse în instanță de reprezentantul apelantului, ar constitui un motiv nou de contestație — redacțiunea dată în scris primului motiv de contestație, exteriorizând în deajuns motivul plângerii, așa cum se exprimă art. 400 pr. civ., în înțelesul dezvoltat în instanță și reținut de către Curte.

Că, în fine, Curtea înlătura și ultima obiecțiune ridicată de către intimat și întemeiată pe faptul că în copia petițiunii de contestație înmănată intimatului, nu se arată interesul personal lezat al contestatorului.

În adevăr, în petițiunea reținută la dosar, și de care partea a putut lua cunoștință, se specifică lămurit interesul Statului de a se opune executării, ce formează obiectul contestației.

Împrejurarea exactă în fapt, că în copia înmănată intimatului pasagiul referitor lipsește, ar justifica cel mult amânarea judecătii pentru comunicarea în întregime a petiției de contestație — ceea ce însă intimatul nu a cerut — iar nici de cum decăderea opusă de acesta, din nici un text de lege nerezultând, pentru o asemenea situațiune, o atare sancțiune.

În ce privește cel de al doilea motiv de contestație invocată, Curtea găsește inutil a-l mai discuta, apelul ca și contestația făcută de Ministerul Domeniilor urmând în tot cazul a fi admise pe temeiul primului motiv.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier D. C. Bagdat, Curtea admite apelul etc.

(ss) D. C. Bagdat, L. Ștefănescu, N. N. Ioanid.

Grefier (ss) S. Ștefănescu

TRIBUNALUL CONSTANȚA SECȚIA I-a

Audiența dela 31 Octombrie 1925

Presedinția d-lui C. RUSESCU, Prim-președinte

Zugrafina Marcu și alții cu Trandafira Dobias și alții

Sentința Civilă No. 421

Ordonanță prezidențială. Apel. Condițiuni. Art. 66 bis pr. civ. Dacă o parte care n'a figurat la prima instanță poate interveni în apel?

1. Pentru a se recurge la calea referului, potrivit art. 66 bis pr. civ., se cere urgența, apreciată în mod obiectiv, de natură a periclita existența unui drept și asupra păstrării acestui drept să nu fie nici o discuțiune.

2. O parte care n'a figurat în prima instanță, dacă este lezată prin consecințele ordonanței, poate interveni în apel spre a și le apăra.

Apelanta prin adv. H. Asnavorian, intimata prin adv. G. Dobias.

Tribunalul,

Asupra apelurilor făcute de către Zugrafina Marcu din comuna Anadolchioi prin petiția înreg. la Nr. 3872 din 925 și Căpitan D. Marcu, personal și ca procurator al fraților săi Marcu Alexandru și Marcu Vanghele din Anadolchioi, prin petiția înreg. la Nr. 3873 din 925 ambele conexate prin jurnalul Nr. 6788 din 22 Septembrie 1924 prin care s'a ordonat evacuarea apelantei Zugrafina Marcu și a oricărei persoane cu care ar mai locui împreună, din imobilul casă și vie situat în Constanța, Șoseaua Viilor, învecinat la Nord cu Movilă, la Vest cu cimitirul, la Est cu Ștefan Anton și la Sud cu Coiciu.

Având în vedere susținerile părților, actele depuse și lucrările din dosar;

Având în vedere că apelanții în susținerea apelurilor lor, au invocat ca motive incompetența instanței de refacere a se pronunța asupra cazului dedus în fața judecăței lipsind urgența una din condițiunile cererii de référé. Că cu ocazia referului nu se poate judeca fondul litigiului, mai ales când cei cari solicită ordonanța de référé. își sprijină cererea lor pe titlurile de proprietate care sunt contrazise de titlurile părților (apelanții de astăzi) unită și cu posesiunea acestor de lungă durată;

Având în vedere că în fapt se constată că d. Gh. Dobias din Constanța, lucrând în calitate de procurator al d-lor: Dumitra Găinescu, Trandafira Dobias, Dumitra V. Petru și Nicolae V. Petru toți din Constanța i-a cerut d-lui prim-președinte al acestui Tribunal să se dea o ordonanță potrivit disp. art. 66 bis pr. civ., care să evacueze pe apelanții Zugrafina Marcu împreună cu oricine ar mai locui, din imobilul din Constanța, descris mai sus, pe motiv că numita apelantă ocupă acest imobil fără nici un drept, întrucât a mai fost expulzat de către d. judecător al ocolului Caramurat încă din anul 1910, prin procesul-verbal ce s'a dresat cu acea ocaziune la 28 August 1910, sprijinind cererea sa atât înaintea d-lui prim-președinte al tribunalului cât și astăzi în apel pe actul de partaj intervenit între reclamânți, procesul-verbal din 28 August 1910 dresat de d. judecător al ocolului Caramurat, Cart. de judecată Nr. 488 din 910 a judecătoriei ocolului Caramurat, sent. civilă Nr. 635 din 910 a Tribunalului Constanța, decizia civilă Nr. 148 din 910 a Curței de apel Galați s. II, și ordonanța de adjudecare cu Nr. 13 din 902 a Tribunalului Constanța din care rezultă că Vasile Petru, autorul reclamanților a cumpărat cu ocazia licitației ce s'a ținut înaintea Trib. Constanța între alte și imobilul 25 ha. teren în două loturi, aflate în cătunul Anadolchioi, jud. Constanța, fiecare lot de câte 12 ha. jum. și anume lotul Nr. 3 din divizia 3-a așa cum este trecut în planul general de parcelare a terenurilor din acea comună Nr. 16 și se învecinește de jur împrejur cu terenul posedat d. I. Movilă, pretins ca ținut astăzi fără vre-un drept de pârâții apelanți;

aceștia la rândul lor, invoacă și ei drepturi de proprietate asupra acestui teren în calitate de moștenitori ai def. Dumitru Marcu, aducând în sprijinul cererii lor actul de vânzare autenticat la Nr. 956 din 891 și transcris la Nr. 315 din 891, cum și cel autenticat la Nr. 2240 din 891 și transcris la Nr. 1502 din 891, procesul verbal de impunere la taxele successorale din 1923, decizia Comisiunii de despăgubire din 31 Martie 1925, hotărârea Nr. 141 din 924 a Primăriei com. Anadolchioi din care rezultă că terenul se stăpânește astăzi de apelanții.

In ce privește apelul Zugrafina Marcu.

Considerând că potrivit disp. art. 66 bis președintele Tribunalului poate să hotărăască în cazuri grabnice pentru păstrarea unor drepturi care s'ar păgubi prin vre-o întârziere, dovadă dreptului care se păgubește și dovada faptului care îi păgubește dreptul.

Considerând că ceea ce caracterizează procedura referului este urgența absolută a cazului prezentat, urgență care nu se poate aprecia, nici înțelege prin graba ce are o parte de a vedea dreptul său realizat, ci în mod obiectiv, deurgând din faptele și împrejurările cauzei, că această urgență trebuie să fie atât de mare încât nici chemarea în judecată, conform dreptului comun, în termen scurt să nu ajute la conservarea dreptului păstrat.

Că, altă caracteristică ce decurge din analiza text 66 bis pr. civ. este că dreptul părții să fie necontestabil, încât să nu mai poată fi supus nici unei discuțiuni, altfel încât a nu priva pe părți de dreptul deplinei discuțiuni a actelor, faptelor și împrejurărilor, adică a nu prejudicia fondul afacerii.

Că, la lumina acestor principii, analizată speța dedusă în judecată se constată că ea nu întrunește nici unul din aceste elemente.

Că în ce privește urgența se constată în fapt că apelanta Zugrafina Marcu, deține imobilul încă dinainte din anul 1910, când pretinde că a fost evacuată și că și după această dată l'a stăpânit după cum rezultă din cererea în judecată făcută la 1914 de către Dumitru Petru pe care a adresat-o Tribunalului Constanța; că din acest fapt reclamanții însăși nu au arătat nici o grabă în conservarea sau redobândirea drepturilor lor, așa că din acest punct de vedere urgența cerută de art. 66 bis pr. civ. nefiind dovedită, urmează ca apelul să fie admis.

Că, pe de altă parte ambele părți în susținerea drepturilor lor de proprietate au prezentat acte și invocat faptul posesiei de lungă durată,

Că, dacă întrucât aceste acte conteră drepturi și pot fi o puse cu succes celeilate părți, este o chestiune pe care Președintele Tribunalului nu o poate rezolva fără a prejudicia însăși fondul afacerii.

In ce privește apelul făcut de Căpitan Marcu D. Marcu, Marcu Alexandru și Marcu Vanghele.

Considerând că prin faptul cum se exprimă reclamanții în cererea ce au făcut către președintele Tribunalului „cu ori cine ar locui” rezultă că ei vizează pe orice persoană străină, căutând să întindă efectul ordonanței asupra oricărei persoane ce ar fi găsit în imobil.

Că nefiind contrazis de reclamanți că apelanții Căpitan Marcu D. Marcu, Marcu Alexandru și Marcu Vanghele, locuiau imobilul și că țineau și pe mama lor Zugrafina Marcu, de aci rezultă un interes pentru ei de a se apăra în contra ordonanței dată de președintele Trib. prin care se ordonă evacuarea oricui ar locui cu apelanta Zugrafina Marcu.

Că, obiecțiunea făcută de intimați că apelanții nu au deschisă calea apelului, întrucât nu au figurat înaintea primei instanțe urmează a fi respinsă ca nefondată, deoarece ordonanța prezidențială are un caracter grabnic și de măsură urgentă, ea neconstituind o primă instanță de judecată cu caracter contradictor, chiar atuncea când părțile au fost citate, așa că dacă o parte deși nu au figurat în petițiunea care a

dat loc la ordonanță, însă poate avea de suferit consecințele ei, ea va putea ataca acea ordonanță, deoarece nu motivează principiul celor două grade de jurisdicție, cererea făcută de acea parte fiind considerată ca și o intervenție.

Așa fiind ambele apeluri se privesc ca fondate și deci urmează a fi admise ca atare, respingând cererea făcută de Dumitru Găinescu, Trandafira Dobias, Dumitru V. Petru și Nicolae V. Petru ca neîntruind caracterul cerut de art. 66 bis pr. civ.

Pentru aceste motive, redactate de d. C. Rusescu, prim-șefedinte Tribunalul admite apelurile, etc.

(ss) C. Rusescu, I. Stoian.

TRIBUNALUL COVURLUI SECȚIA I

Audiența delu 20 Mai 1926

Președinția d-lui AUREL L. VIDRAȘCU, Jude-unic

Acțiune cambială. Trată domiciliată. Protest de neplată. Plata în străinătate. Legea țării străine neimpunând protestul. Asigurarea acțiunii cambiale față de acceptant.

Trată domiciliată este aceea plătită într-o altă localitate decât cea indicată ca domiciliu al acceptantului și care urmează să fie făcută printr-o altă persoană decât trasul.

Indicațiunea „plata la Banca X” nu este desemnarea băncii ca o terță persoană, ci este alegerea sediului acelei bănci ca loc al plății. Chiar dacă ar fi vorba de o cambie domiciliată, când plata urmează a fi făcută în străinătate, protestul de neplată va fi întocmit după formele legii acelei țări, indiferent dacă contractul cambial este guvernat de legea române.

Legea cambială germană neimpunând protestul nici în materia tratelor domiciliare pentru garantarea acțiunii cambiale contra acceptantului, această acțiune rămâne garantată și în fața instanțelor române pentru tratele domiciliare în Germania chiar și în lipsa protestului de neplată.

Reclamant firma Herman Blum et co. suc. din Berlin prin adv. Gamulea. Pârâți Soc. an. Nord-Orient fostă suc. V. T. Ptașnicoff și D. Ziabkiu prin adv. Dan Sărățeanu.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de pârâți prin care susținând că tratele fiind domiciliate cer respingerea acțiunii cambiale ca fiind decăzută prin lipsa protestului de neplată potrivit disp. art. 341 cod. com.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților din care rezultă că la 21 August 1923 firma Herman Blum et co. suc. din Berlin trage la Berlin în ordinul ei două trate în valoare una de 2100 și alta de 2079,60 dolari către soc. an. suc. V. T. Ptesnicoff din Galați str. Domnească Nr. 28 cu scadența de 20 Noembrie 1923, iar plata la Uniunea Bancară Cehoslovacă la Berlin, care trate fiind prezentate pârâtei societăți la Galați sunt acceptate prin semnătura Directorului-procurist al societății, D. Ziabkiu.

Considerând că potrivit art. 341 cod. com. posesorul unei cambii domiciliare pierde acțiunea cambială chiar contra acceptantului dacă n'a constatat lipsa de plată după regulile stabilite în secț. VIII cod. com.

Că din combinațiunea suscitatăului articol cu art. 286 a aceluiaș cod pentru ca o cambie să fie domiciliată și deci să fie necesară îndeplinirea formalităților protestului de neplată se cere mai întâi ca să fie plătită în altă localitate decât cea indicată în ea ca domiciliu sau reședință a acceptantului și apoi mai trebuie ca să fie plătită de către o persoană alta decât cea a trasului.

Că această de a doua condițiune trebuie să se iaș în mod clar din coprinsul cambiei ca lipsa protestului să poată fi invocată de acceptant ca o decădere din acțiunea cambială (Cas. III 1526 din 1925, Trib. Ilfov II com. 330 din 1924, Trib. com. Dorohoi 7 din 1924, Cas. 54 din 1908).

Considerând că pentru tratele din speță deși se constată că locul de plată este într-o altă localitate decât domiciliul trasului indicat prin cambie, totuși pentru a putea fi vorba de o cambie domiciliată nu se îndeplinește și secunda condițiune, căci indicațiunea „plata la Uniunea Bancară Cehoslovacă” neputând fi luată în înțelesul că plata să fie efectuată de însăși banca al cărei sediu a fost arătat ca loc al plății în care caz trebuia să se menționeze în cambie că plata se va face la locul indicat de către acea bancă, cu alte cuvinte trebuia să se indice o terță persoană, singura tălmăcire al sus-zisei indicațiuni este că s'a fixat drept loc al plății sediul numitei bănci unde acceptantul urma să vie el însuși pentru a o efectua la scadență.

Că deci fiind vorba de a se face plata prin mijlocirea unei persoane alta de cât trasul, deci nestabilindu-se condițiunile cambiei domiciliare în înțelesul art. 341, rațiunile protestului nu-și mai are existența și în consecință incidentul cată a fi respins.

Având în vedere că dacă totuși am admite că din coprinsul cambiilor s'ar stabili îndeplinirea și a acestei de a doua condițiune, adică cum că Uniunea Bancară Cehoslovacă din Berlin a fost indicată ca o terță persoană ce urma să facă plata :

Având în vedere că condițiunile de formă ale tratei nu sunt guvernate de legea locului unde ea a fost trasă, ci de aceea a locului unde este acceptată de oarece numai prin acceptare întrunindu-se acordul de voinți al părților, abia în acest moment se perfectează convențiunea. (Trib. Ilfov II com. 153-1924).

Că deci obligațiunea cambială a acceptantului născându-se în România, efectele acestei obligațiuni vor fi guvernate de legea română, indiferent dacă cambia este plătită în Germania ceiaze nu schimbă naționalitatea contractului cambial. (Trib. Ilfov II 560-1923).

Că în consecință art. 341 c. com. român impunând formalitatea protestului ea urmează a fi îndeplinită sub sancțiunea decăderilor prevăzute în legea românească.

Având în vedere totuși că fapt stabilit este că plata urmând a fi făcută la Berlin, potrivit principiului cristalizat prin maxima locus regit actus, forma în care trebuie îndeplinit acest protest este aceea indicată prin codul cambial german.

Că cu consultațiunea Dr. jur. Erwiu Beiu avocat și Notar din Berlin, aflată la dosar, se stabilește că în legea germană din 1908, ce este în vigoare, chestiunea ce interesează fiind tratată în cap. VIII art. 41—55, protestul este necesar pentru a se putea exercita o acțiune de regres contra emitentului sau îndosatorilor, rezultând că nu e necesar pentru asigurarea acțiunii cambiale contra acceptantului chiar fiind vorba de trate domiciliare.

Că acest principiu de drept german n'a fost contestat de nici una din părți; Că deci legea locului plății dispunând că nici în materia tratelor domiciliare nu este necesar protestul de neplată pentru a garanta acțiunea cambială contra acceptantului, rezultă că posesorul tratelor — reclamante — era în imposibilitate de a cere formarea protestului care devenia inutil față de disp. legii locului.

Că deci și din acest punct de vedere incidentul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive redactate, Trib. respinge incidentul.

(ss) Aurel L. Vidrașcu

Cabinetul de Instrucție al Tribunalului Ialomița

Ordonanță Definitivă din 29 Noembrie 1925

Președinția d-lui N. NEGRU, Jude-Instructor

Z. B. cu N. P. B.

Calomnie. Acțiune directă. Dacă Tribunalul se poate desinvesti temporar și să trimeată afacerea a se instrui de judecătorul de instrucție? Art. 10, 45, 58 și 61 al. 2 pr. pen.

Când Tribunalul e sezizat direct de partea vătămată, conf. art. 61 al. 2 pr. pen., el trebuie să facă singur instrucția cauzei până la terminare, procesul neputând lua finit, conf. art. 10 pr. pen. decât printr'o hotărîre.

Prin urmare, tribunalul nu se poate desinvesti în cursul procesului spre a o trimite judecătorului de instrucție ca să adune probele, judecătorul de instrucție neputând fi investit de cât prin modurile arătate de lege, ori tribunalul nu are o atare putere.

Astăzi, 29 Noembrie 1925, Noi, Nicolae Negru, judecător de Instrucție al Tribunalului Ialomița;

Având în vedere, că, prin adresa No. 49436, din 24 Noembrie a. c., d-l Președinte al S. II, a Tribunalului Ialomița, ne trimite dosarul Tribunalului, No. 1124-925, spre a aduce la îndeplinire dispozițiunile jurnalului No. 8571, din 17 Noembrie a. c.

Având în vedere, că, prin acest jurnal, tribunalul, în procesul de calomnie prin presă, intentat direct de Z. B. lui N. P. B. a dispus scoaterea procesului de pe rol și trimiterea dosarului acestui cabinet, spre a se face cercetări, pentru descoperirea autorului notiței încriminate de calomnie, publicată în ziarul: V. I.

Având în vedere, că, potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 45, 58 și 67 pr. penală, judecătorul de Instrucție, nu poate pași la nici o acțiune, de cât pe calea investirii de către Procurorul Tribunalului; afară de excepțiunile expres arătate prin lege, cari, sînt: cazurile de flagrant delict, sau, de plângere, adreseate lui, de către partea civilă, legal constituită, sau, când este investit de Inalta Curte de Casație, printr'un regulament de competență, sau, prin strămutarea Instrucțiunei pentru legitimă suspiciune, cazuri, printre cari, nu face parte și speța de față, când, el se poate investi direct, sau, din oficiu, cu acțiunea publică, fără intermediul Parchetului.

Având în vedere, că, atunci când tribunalul e sezizat direct, de partea vătămată, conf. art. 61 al. 2 pr. penală, el trebuie să facă singur instrucția cauzei, până la terminare, procesul neputând lua finit, conf. art. 10 pr. penală, de cât printr'o hotărîre.

Prin urmare, tribunalul nu se poate desinvesti în cursul procesului de afacere, spre a o trimite judecătorului de instrucție, ca să adune probele, fiindcă acesta, odată sezizat, nu se poate desesiza, până ce nu dă ordonanță de urmărire, sau, de urmărirea, care e o adevărată hotărîre judecătorească, asupra culpabilității inculpatului. Prin urmare, în asemenea caz, sau tribunalul s'ar conforma soluției dată de judecătorul de Instrucție și ar pierde dreptul său de suverană apreciere, subordonându-se Cabinetului de Instrucție, sau dând o soluție contrarie celelea a judelei Instructor, s'ar erija într'o instanță de cenzurare a ordonanțelor sale, uzurpând astfel atribuțiunile conferite prin art. 137 pr. penală, numai Camerei de punere sub acuzare a Curței de Apel, ceace nu e legal și admisibil.

Pentru aceste motive, declarăm, că nu este cazul, să pășim la instrucția acestei afaceri și, dispunem: A se trimite dosarul, d-lui Prim-Procuror, al Tribunalului Ialomița, spre a-i da cursul legal.

Judecător de Instrucție, Președinte, (ss) N. Negru.
Grefier (ss) C. Tudor

NOTA. Speța la care a dat loc soluțiunea de mai sus a Cabinetului de instrucție Ialomița e următoarea: O gazetă din Călărași publică la rubrica informațiuni știrea că „în contra lui Z. B. parchetul a deschis acțiune publică pentru fals în acte publice, art. 126 c. pen.”.

Z. B. simțindu-se calomniat sezizează direct Tribunalul pentru calomnie prin presă, pe N. P. B.

Afacerea se repartizează la Trib. Ialomița s. II și în urma desbaterilor urmate la înfățișare, reclamantul cere ca Tribunalul să scoată procesul de pe rol și să trimeată afacerea judecătorului de instrucție pentru a face cercetări și să descopere pe autorul notiței pre-

tinse calomnioase. Cu toată opunerea inculpatului, și Ministerul public însușindu-și susținerea reclamantului, Tribunalul scoate procesul de pe rol și trimete dosarul Cabinetului de instrucție pentru a face cercetări.

Judecătorul de instrucție prin ordonanță definitivă de mai sus, nu se investește cu cercetarea faptului și retrimete dosarul Tribunalului ca să se continue judecata, fiind nesezizat în mod legal.

În contra ordonanței definitive a judecătorului de instrucție s'a făcut opoziție de către parchetul Tribunalului la Camera de punere sub acuzare, pe temeiul că procurorul însușindu-și în instanță susținerea reclamantului de a se trimite dosarul spre cercetare judecătorească de instrucție, implicit s'a respectat atât literă cât și spiritul ar. 45 pr. pen., așa că judecătorul de instrucție era legal investit.

Mai înainte de a ne pronunța care soluțiune e mai conformă legii, trebuie în prealabil să vedem: 1) cum și de cine se poate face sezizarea instanței de judecată penală, 2) când instanța de judecată se poate desesiza de judecarea unei afaceri corecționale?

1) În materie corecțională, Tribunalul corecțional se poate seziza în următoarele moduri legale: a) direct de partea vătămată, conform art. 61 al. 2 pr. pen.; b) de către procuror prin rechizitor definitiv potrivit art. 61 al. 1, 131 și 158 pr. pen.; c) de către Curtea de Casație prin regulare de comptință; d) prin strămutare pentru cauza de suspiciune legitimă.

II) O instanță de judecată nu se poate desesiza de judecată decât în următoarele moduri: a) prin declinare de incompetență, b) prin o hotărîre dată în ultimă instanță (art. 10 pr. pen.), c) în mod temporar, când este vorba să se tranșeze o chestiune prejudicială, care nu se poate judeca decât de tribunalul civil.

III) Când Tribunalul corecțional este sezizat direct de partea vătămată, poate el în mod temporar să suspende judecata și să trimeată afacerea, ca în speța, judecătorului de instrucție pentru a face cercetări?

După principiile generale răspundem: Nu. Legiuitorul dând dreptul părții vătămate să se adreseze direct Tribunalului corecțional, implicit i-a dat îndatorirea acestuia ca să procedeze el însuși la instruirea faptului prin toate mijloacele de probă spre a vedea dacă elementele delictului sînt întrunite sau nu. Împrejurarea că instruirea faptului ar cere o cercetare mai de aproape nu poate îndritui pe tribunal să se desinvestească și să trimeată afacerea judecătorului de instrucție, chiar când ministerul public și-ar însuși o atare susținere.

Nu s'ar putea interpreta că, din moment ce ministerul public a accedat ca faptul dedus direct înaintea Tribunalului are nevoie de cercetări amănunțite și urmează să fie trimise judecătorului de instrucție, prin aceasta s'a satisfăcut dispozițiunile art. 45 pr. pen.

Procurorul, ca și inculpatul sau reclamantul, este parte în proces când el judecă înaintea Tribunalului corecțional, și Tribunalul poate să fie sau nu seamă de cererile sale. Prin urmare, în speța, chiar dacă Tribunalul a adoptat punctul de vedere al procurorului, nu procurorul investește pe judecătorul de instrucție, ci Tribunalul. Are tribunalul acest drept? Nu, nici un text de lege nu-l consfințește.

Aceasta însă nu-l împiedeca pe procuror, deși procesul era pendinte, ca să sezizeze el pe judecătorul de instrucție potrivit art. 45 pr. pen.

Un alt argument peremptoriu să opune soluțiunei admise de Tribunalul corecțional. Să știe că, judecătorul de instrucție este și el o jurisdicțiune și în unele

cazuri, ordonanțele sale constituiesc adevărate hotărâri judecătorești, de pildă când a dat o ordonanță definitivă de neurmărire.

În acest caz Tribunalul va fi subordonat sau mai bine zis limitat în suverana sa putere de apreciere. El va trebui să achite *de plano*, fără să mai intre în cercetarea faptului.

Sau, dacă n'ar ține seamă de ordonanța judecătorului de instrucție și ar condamna, înseamnă cum remarcă și d. Negru în ordonanța sa, „să cenzureze ordonanțele judecătorului de instrucție, urzupând astfel atribuțiunile, conferite de art. 137 pr. pen., Camerii de punere sub acuzare a Curții de apel”, care singură este îndrituită să confirme sau să infirme ordonanțele judecătorului de instrucție ca jurisdicțiune de al doilea grad, legal constituită.

În afară de aceste considerațiuni mai putem invoca una trasă din principiile înseși ale legii de procedură penală. Legiuitorul îngăduind părții vătămate de a se adresa direct Tribunalului corecțional a avut în vedere că, pentru delictе, instanța de judecată poate face ea însăși instrucțiunea, spre a lăsa posibilitatea judecătorului de instrucție să se ocupe de delictеle cele mai grave pe care însăși partea vătămată le deferă procurorului sau judecătorului de instrucție și de crime, cari într'adevăr cer o mai amănunțită cercetare pe care instanța de judecată n'ar avea nici posibilitatea, nici mijloacele să o facă.

Iată pentru ce conchidem că soluția eminentului judecător de instrucție d. N. Negru este conformă cu spiritul legii și în armonie cu principiile generale stabilite de legiuitor în materie de procedură penală, cu privire la instruirea delictelor.

A adopta soluția contrară, ar urma ca trib. corecționale să se desinvestească, chiar temporar, de majoritatea delictelor aduse *direct* înaintea lor de către partea lezată, împovorând astfel în mod *inutil* activitatea judecătorilor de instrucție și așa destul de intensă, stânjenind astfel acțiunea represivă.

E. C. DECUSARA

JUDECATORIA OCOL. RURAL TĂTĂREȘTI

Audiența dela 23 Februarie 1927

Președinția d-lui L. CIOBANU, Judecător
Carte de Judecată Civilă No. 45

Basarabia. Constatate de etate. Ordine publică. Competință. Art. 29, 31 și 1356 pr. civ. rusă.

Potrivit dispozițiunilor pr. civ. ruse, afacerile provenind din raporturi familiare și de căsătorie, nefiind de competența judecătoriei de ocol, ea nu poate judeca constatarea etății unei persoane, aceasta având de scop crearea unui act care să înlocuiască actul de naștere.

La ordinea zilei fiind judecarea cererii pentru constatarea etății lui David Glicman din comuna Tătărești.

La apelul nominal a răspuns petiționarul și martorii Ideo Litvin și Froim Berșadsehii. Petiționarul cere audierea maritorilor și în consecință constatarea datei nașterii întrucât a fost omis în registrele matricole.

Judecata:

Asupra petițiunii înregistrate la No. 1434 din 927:

Având în vedere că prin petițiunea de mai sus David Glicman, cere constatarea datei nașterii sub motiv că a fost omis să fie trecut în registrele metricole. Prezintă certificatul dela Rabinatul Cetatea Albă Nr. 85 din 927 în acest sens. Reclaman-

tuil declară că dânsul și soția sa s'au născut în Rușia însă fiul lor Leib la Tătărești jud. Cetatea Albă.

Având în vedere că înainte de a proceda la audierea maritorilor, trebuie să se vadă dacă acțiunea este de competența judecătoriei; că această chestiune fiind de ordine publică (rațiune materie), trebuie să fie ridicată și din oficiu; că numai din eroare petițiunea a fost înregistrată la această judecătorie ea urmând chiar la primire să fie restituită conform art. 53 al. 4, pr. civ. rusă.

Având în vedere că în adevăr Comisiunea juridică înființată prin deciziunea nr. 11838 din 919 pe lângă Directoratul justiției din Basarabia, s'a pronunțat că constatarea nașterii, căsătoriei și morței pe baza probelor testimoniale prevăzute de art. 1356 pr. civ. rusă, intră în competența judecătorilor de ocoale (Aviz nr. 11/919) însă în ce privește competența, acest aviz nefiind bazat pe vreun text de lege — prezintă controverse și nu este obligatoriu.

Având în vedere că prin decretul-lege nr. 2743 publicat în „Monitorul Oficial” nr. 62 din 919 între altele din legiuirile din Vechiul Regat, s'a introdus în Basarabia și dispozițiunile art. 50 din legea jud. de ocol privitoare la constatarea etății, însă acestea din urmă numa cu ocazia adopțiunii sau căsătoriei și când căsătoria se va efectua conform dispozițiunilor art. 49 - 62 cod. civ. român, ori în cazul de față petiționarul urmărește să obție un act care i-ar înlocui extractul matricol pentru a se servi la necesitate.

Având în vedere că pentru dovedirea etății, în afară de cazurile ce stau în legătură cu situația militară, când urmează a se conforma legii și regulamentului pentru recrutarea armatei, etatea se va stabili conform dreptului comun aplicabil în Basarabia.

Având în vedere că art. 1356 pr. civ. rusă prevede constatarea etății în baza probelor testimoniale, însă aceasta ca completare a unor acte ce pot fi considerate ca început de dovadă scrisă.

Având în vedere că art. 1356 pr. civ. rusă se afla în dispărțirea a III-a intitulată „Afaceri Matrimoniale” și legitimitatea nașterii, ori art. 29 pr. civ. rusă care determină competența judecătorilor nu prevede cazuri ca cel de față, iar art. 31 pr. civ. rusă spune categoric că „Nu sunt de competența judecătorilor afacerile provenind din raporturi familiare și nupțiale” (de căsătorie) dacă nu au caracter material.

Având în vedere că de competența judecătorilor sunt, în afară de cazurile prevăzute de art. 29, pr. civilă, și altele în materie grațioasă, însă aceste cazuri se specifică în mod expres, de ex. art. 1402 și urm. pr. civ. rusă, etc.

Că așa fiind, judecarea cererii de constatarea etății nefiind de resortul judecătoriei — urmează a se declina competența de a rezolvă asemenea cereri.

Pentru aceste motive, judecata declină competența, etc.

Judecător (ss) L. Cibanu.

A apărut, în editura „Curierul Judiciar”, NOUA LEGE A TIMBRULUI ȘI A IMPOZITULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE, însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat și Instrucțiunile date pentru punerea ei în aplicare. Având la fine un INDICE ALFABETIC care înlesnește cercetările și arată timbrul și taxa la care e supus fiecare act și fapt juridic. *Prețul 100 lei.*

A apărut: Tomul IV, Partea I, din COLECȚIUNEA DE LEGI ȘI REGULAMENTE (1 Ianuarie 1926—31 Decembrie 1926). Edițiune oficială întocmită de Consiliul legislativ. *Prețul 150 lei.* De vânzare la „Curierul Judiciar”, str. Artel 5.